ANT

Siyasi haklar iade edilmelidir!

Haftalık Dergi • 28 Ekim 1969 • Sayı 148 • 125 Kuruş

ORTADOĞU'DA

KÜÇÜK BURJUVA ÖNCÜLÜĞÜNÜN İFLASI

HAFTANIN NOTLARI

Deniz yargılandı

Üniversiteden kaydı silinen ve bir süre önce İstanbul Hukuk Fakültesi Dekanı Orhan Aldıkaçtı ile görevli polislere hakaret ettiği iddiasıyla tutuklanan öğrenci lideri Deniz Gezmiş, «hakaret ve tabanca taşımak» isnadlarıyla 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanmıştır. Duruşmada, hakarete uğradıklarını ileri süren üç polis memuru dinlenmiş, hepsi de tabancayı Deniz Gezmiş'in elinde görmediklerini söylemişlerdir. Buna rağmen Deniz Gezmiş'in tahliye isteği reddedilmiştir. Deniz Gezmiş'in adliyeye getirilişi sırasında duruşmayı izlemeye gelen arkadaşları kendisine tezahüratta bulunmuşlardır. Ayrıca, Deniz Gezmiş'in üniversiteden ihracının Senato kararıyla kesinleştirilmesi üzerine Dev - Genç İstanbul Yürütme Kurulu bir bildiri yayınlayarak «Verdikleri bu faşistçe, satılmışlıklarının imzası olan karar, yıkılmaz duvarımıza çarpıp geri dönecektir. Onbinlerce Deniz Gezmiş'in yumruğu yüzlerinde patlayacaktır» demiştir.

19 ekim

Devrimci imama baskı

■ Onbeş köyün halkını Tarsus'ta tefecilere karşı yürüten ve geçen hafta dergimizde görüşlerini açıklayan Kargılı Köyü'nün devrimci imamı Kâzım Kuyucu'ya, siyasetle uğraştığı gerekçesiyle işten elçektirilmiştir. Kuyucu, bu karar üzerine, «Köylünün tefecinin elinde nasıl inim inim inlediğini ben bilirim. Dinimizin lanetlediği faizcinin aleyhinde köylüyü yürütmek siyasetse, ben yaptım ve seve seve bu mücadeleme devam edeceğim» demiştir.

İşçiler elkoydular

■ Bolivya'da La Paz yakınlalarında bulunan Amerikalılara ait «South America Placers» altın madeninde çalışan işçiler, maden işletmesini işgal etmişler ve hükümetten şirketin millileştirilmesini istemişlerdir. Bolivya'daki ihtilal rejiminin gerek bu işletmeye, gerekse And dağlarından elektrik sağlayan Bolivya Poer şirketine elkoyacağı da söylenmektedir. Ayrıca Amerikalıların sahibi bulunduğu Gulf Oil Petrol şirketi de millileştirilmiştir.

Yine grev erte'endi

■ Deniz Taşıt İş Sendikası'nın Denizcilik Bankası Şehir Hatları İşletmesi'ne bağlı gemilerde ve bu gemilerin yanaşıp kalktığı bütün iskelelerle işletmenin bürolarında yapılmasına karar verdiği grev, bakanlar kurulu kararıyla otuz gün ertelenmiştir. İşçilerin hak isteklerini hiç gözönüne almayan bakanlar kurulu, bu grevi «sağlık ve milli güvenlik» bakımından sakıncalı bularak erteleme kararı vermiştir. Sendika kararın bozulması için Danıştay'a başvurmuştur.

Hedefe varıyor

■ Küba Başbakanı Fidel Castro, Santa Clara Üniversitesi'nde bir konuşma yaparak «Emperyalistlerin Küba'yı teknisyensiz ve mühendissiz bırakmak için giriştikleri bütün gayretlere rağmen 1970 yılında 10 milyon tonluk şeker üretim hedefine ulaşılacağını açıklamıştır. 1969 yılı şeker üretimi 4,5 milyon ton olarak tahmin edilen Küba'nın en büyük döviz kaynağı olan şeker üretimi, 1970'de, yıllardan beri tasarlanan 10 milyon tonluk hedefe vardığı takdirde, yeni Küba rejimi daha da güçlenmiş olacaktır.

Bildiri beraat etti

■ Amerikan emperyalizmine karşı dövüşürken polis tarafından hunharca katledilen Vedat Demircioğlu'nun hayata gözlerini yumduğu günlerde, yine Amerikan emperyalizmine karşı Trabzon'da dövüşen gençlerin yayınladığı «2 No.'lı Bildiri», Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi'nin 6.10.1969 tarihli duruşmasında beraat etmiştir. Beraat eden bildiride, «Bu polis kimin polisidir, Türkiye'nin mi yoksa Amerika'nın çıkarlarını mı korumakla görevlidir?» diye sorulduktan sonra «Yurdumuzda tek Amerikan neferi kalmayıncaya kadar mücadelemiz her gün devam edecektir. Gelin canlar bir olalım. Amerikan itini yurdumuzdan kovalım.» denilmektedir.

20 ekim

Şili'de İsyan

■ Şili Ordusu'nun iki piyade alayı, eski Tuğgeneral Roberto Viaux Marambo yönetiminde ayaklanmış, diğer birlikler de isyancılara katılmışlardır. Ancak General Viaux, hareketin siyasi değil, ordu mensuplarının hayat seviyelerinin yükseltilmesi amacına dönük, yani iktisadi mahiyette olduğunu ifade etmiştir. İsyancı kuvvetlerin çekildiği Tacha kışlası çevresinde isyancılara katılan Assubay Okulu tarafından açılan ateş sonucunda 14 kişi yaralanmıştır. Asi general Viaux, bir süre sonra, ülkeyi kötü bir durumla karşı karşıya bırakmamak için hareketten vazgeçtiğini açıklamıştır.

Somali'de Darbe

■ Somali'de ordu ve polis kansız bir hükümet darbesi yaparak iktidarı ele geçirmiştir. «İhtilal Konseyi» adını alan darbeciler, 15 Ekim'de bir polis memuru tarafından öldürülen cumhurbaşkanı Şermarke'nin politikasını izleyeceklerini açıklamışlardır. Darbeden sonra başta Başbakan İbrahim Egal olmak üzere bütün kabine üyeleri tutuklanmışlardır. İki eski sömürge olan İngiliz Somalisi ile İtalyan Somalisi'nin birleşmesiyle 1960 Temmuz'unde kurulan Somali Cumhuriyeti'nin bundan sonra da «Afarlar ve İsalar Toprakları» adı ile anılan eski Fransız Somalisi ile birleşerek sınırlarını genişletmek siyaseti güdeceği, bunun için de Arap dünyasına daha fazla yaklaşacağı tahmin edilmektedir.

Brandt başkakan

■ Alman Sosyal Demokratlarının lideri Willy Brandt, Federal Meclis'in seçimlerden sonraki ilk oturumunda, Hür Demokratların da desteğini sağlayarak altıncı turda 249'a karşı 251 oyla Batı Almanya Başbakanı seçilmiştir. Brandt, Doğu Avrupa ülkelerine karşı daha esnek bir politika izleyeceğini açıklamıştır.

21 ekim

ANT'a yeni dava

Gençlik lideri Deniz Gezmiş'in üniversiteden uzaklaştırıldığında 141. sayıda yayınladığımız «İşbirlikçi Üniversite, devrimci öğrencileri arkadan vurdu!» başlıklı yazıdan dolayı Ord. Prof. Ömer Celal Sarç, ANT aleyhinde ceza ve tazminat davası açmıştır. Avukatı Nevzat Gürelli vasıtasıyla açtırdığı dâvanın dilekçesinde, sözü geçen yazıda Ömer Celal Sarç'ın CIA ajanlığı ile itham edildiği, Amerikan casusluğu ile eş anlama gelen bu itham Sarç'ı vatan haini mevkiine soktuğu, halkın hakaret ve husumetine maruz bıraktığı ileri sürülmekte, dergimiz sorumlu müdürü Alpay Kabacal'ının TCK'nun 480. maddesine göre hapsi, dergimiz sahibi Doğan Özgüden ile birlikte 100.000 lira manevi tazminata mahkum edilmesi istenmektedir.

Grev Kırıcılığı

■ Tarım İş Sendikası'nın Ankara'da Toprak Su Genel Müdürlüğü ile Makina İkmal Müdürlüğü'nde başlattığı grevde polisin grev kırıcılığı yapması yüzünden polislerle işçiler çatışmışlardır. Polislerin işçilere «İsteyen girip çalışabilir, buna kimse mani olamaz» demeleri üzerine başlayan tartışma, çok geçmeden çatışmaya dönüşmüş, ancak bir süre sonra gelen sendika başkanının müdahalesinden sonra polis grev yerinden ayrılmıştır.

Amerika'yı protesto

■ Japonya'da Başbakan Eisako Sato'nun Amerikancı siyasetini protesto etmek üzere ülkenin çeşitli yerlerinde binlerce öğrenci çeşitli gösteriler yapmışlar, Amerikan üslerine baskınlar düzenlemişlerdir. Polisle öğrenciler arasında çıkan çatışmalar sonunda 1393 kişi tutuklanmıştır.

22 ekim

Ereğli'de işgale doğru

■ İşçilerin greve gitmesi karşısında işçi isteklerini kabul eden Ereğli Demir Çelik işvereninin sonradan protokoldeki şartlara uygun olarak toplu sözleşme yapmamakta direnmesi üzerine, işçiler fabrikayı işgal edeceklerini açıklamışlardır. İşverenin fabrika'daki işçilere baskı yapmaya da başladığı, bir kişinin işine son verildiği, dokuz işçiye de çeşitli cezalar uygulandığı belirtilmektedir. İşçiler adına Sanayi Bakanı ve Başbakan ile görüşmek üzere teşebbüse geçilmişse de, bir sonuç alınamamıştır. Bunun üzerine Sanayi Bakanlığı'na verilen muhtırada, Türk kanunlarının uygulanması ve «kanunun işçi saydığı kimselerin toplu sözleşme kapsamına alınması» yolundaki şartın dahi, işverenlerce, sistemlerinin bozulacağı iddiasıyla kabul edilmediği açıklanmıştır.

Teksiptir

■ 26 Ağustos 1969 gün ve 139 sayılı derginin ikinci sahife 5 nci sutununda «Soruşturma açıldı» başlıklı yazının memuriyetimizle ilgili olan kısmında -Turan hakkında ayrıca bazı çevrelerin baskısı ve Keşan Savcılığının yazısı üzerine Enez Savcılığınca da soruşturma açılmıştır.» denilmektedir. 1 - Memuriyetimizce bir şahıs için herhangi bir suçtan dolayı takibat icra edilirken hiç bir çevrenin baskısı alınmıyacağı malumdur. 2 - Keşan savcılığınca bu mevzuda memuriyetimize yazılmış bir yazı yoktur. 3 - Tahkikat resen açılmıştır. Durumun bu şekilde ilk çıkacak nüshada aynı sayfa ve sutunda tevzikini rica ederim. Enez C. Savcısı: 14980 Bülent Reha Kuntay.

İşte bu da vatandaş'

Türkiye'de insanlar vardır, en ufak karın ağrısında gecesi yüzlerce liralık özel lüks hastanelerinde tıbbın bütün nimetlerinden istifade ederler. Türkiye'de insanlar vardır, burun düzeltmek, deri gerdirmek için yüzlerce doktor, binlerce hemşire emirlerindedir. Hattâ Türkiye'de köpekler vardır, özel bakıcılar elinde semirtilirler! Ve Türkiye'de yine insanlar vardır, hem de ceplerinde Türkiye Cumhuriyeti'nin nüfus cüzdanını taşırlar; değil hastane, değil doktor, sağlık memurunun yüzünü dahi görmemişlerdir. Ya görebilenler! İşte yanda resmini gördüğünüz Köyceğiz'in Çayhisar Köyü'nden bir vatandaş da onlardan biri. Muğla Devlet Hastanesi'nde akciğer ameliyatı olmak mazhariyetine erişebilmiş... Ama tedavisi tam sonuçlanmadan, göğsüne bir boru salınarak sokağa atılmıştır. Göğüsteki iltihap bu boruyla, elinde taşıdığı şişeye akacaktır. O da, hastane yüzü görüp de, yarımyamalak tedaviyle hastaneden atılanlardan biri... Anayasadan, haktan, hukuktan, eşitlikten söz eden devlet ricaline ithaf olunur!

23 ekim

Çin-Sovyet Görüşmesi

■ Sovyetler Birliği ile Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki sınır anlaşmazlıklarını halletmek üzere iki tarafın delegasyonları Pekin'de buluşarak görüşmelere başlamışlardır. Büyük bir gizlilik içerisinde yürütülen görüşmelerin seyri hakkında herhangi bir açıklamada bulunulmamıştır. Sovyet - Çin görüşmeleriyle ilgili yorumları, önümüzdeki sayılarda yayınlayacağız. Bilindiği gibi, uzun süren çatışmalardan sonra ilk defa Ho Şi Minh'in cenaze töreninden dönen Sovyet Başbakanı Kosigin'in Pekin'e uğraması ve Çin Başbakanı Çu En Lay ile görüşmesinden sonra iki taraf arasında temas başlamış ve bugünkü görüşmelere yolaçılmıştır.

Nobel Edebiyat Ödülü

■ *Nobel Ödülleri Komitesi,* bu yılki edebiyat ödülünü, 63 yaşındaki İrlanda asıllı Fransız piyes yazarı Samuel Beckett'e vermiştir, «Godot'yu Beklerken» ve «Sonu» adlı oyunlarıyla dünya çapında ün yapan yazarın Nobel'e layık görülmesi, bir kısım gözlemciler tarafından esas itibariyle «Karamsarlığın mükafatlandırılması» olarak nitelendirilmiştir. Beckett, 1906'da Dublin'de İrlanda'lı bir baba ile Fransız bir ananın çocuğu olarak dünyaya gelmiş, yüksek öğrenimini Fransa ile Dublin'de tamamladıktan sonra bir süre Dublin Üniversitesi'nde fransızca öğretmenliği yapmış, 1938'de de Fransa'ya yerleşmiştir.

24 ekim

Bayrak yırttılar!

■ Samsun'daki Amerikan Radar Üssü'nde bulunan Türk bayrağı, meçhul şahıslar tarafından yırtılmıştır. Bayrağı yırtanların Amerikalılar olması ihtimali son derece kuvvetlidir. Bayrak yırtanların meydana çıkartılmaması üzerine Samsun'lu devrimci gençler büyük tepki göstererek bayrak yırtanların bir an önce bulunması için harekete geçmişler, üs kumandanına iki günlük mühlet tanımışlardır. «Genç Ülkücüler Derneği Teşkilatı Samsun Şubesi» Başkanı Osman Kara, dernek yönetim kurulu üyeleriyle birlikte Vali'yi makamında ziyaret ederek olayın suçlularının bulunmaması halinde başvuracakları her türlü yolun meşru olacağını bildirmişler, ayrıca suçlunun Türk adliyesince yargılanmasını istemişlerdir.

Amerika çekilmiyor

■ Amerika'nın Avrupa'daki askeri birliklerini çekmeyeceği, Beyaz Saray Sözcüsü tarafından açıklanmıştır. Bir süre önce NATO Genel Sekreteri Manlio Brosio, Amerika'nın Avrupa'daki asker miktarında bir azaltma yapmasının NATO'nun gücünü etkileyeceğini söylemişti. Belirtildiğine göre, Brosio söz konusu demeciyle, NATO'nun askeri gücünde yapılacak bir azaltmanın ancak Varşova Paktı kuvvetlerinin de aynı miktarda bir azaltmaya razı olması ile mümkün olabileceğini de ileri sürmüştür.

25 ekim

Mark yükseltildi

■ Batı Almanya'nın yeni hükümeti, milli parası mark'ın değerini yüzde 8.5 oranında artırmıştır. Böylece bir Amerikan dolarının karşılığı eskiden 4 mark iken, bu defa 3.66 mark olmuştur. İktisat Bakanı Schiller, revalüasyonun, enflasyonu önlemek ve ülkenin *aşırı derecede kabaran* ekonomisine denge sağlamak için uygulandığını söylemiştir. Bu revalüasyondan sonra Türkiye'nin Almaya'ya olan dış borçlarının Türk lirası karşılığı da yüzde 8.5 oranında artacaktır. Ancak, Almanya'da çalışan işçilerimizin yurda gönderdikleri Alman parasının ailelerine aktarılmasında da aynı oranda artış olacaktır. Karardan önce mark başına 3 lira alan işçi ailelerinin eline şimdi 325 kuruş geçecektir. Bu kararla Türk lirası *Alman markına göre* otomatikman yüzde 8.5 oranında düşürüldüğünden, bir süreden beri söz konusu edilen devalüasyonun da gecikmesi muhtemeldir.

İşçiler İşgal Etti

■ Belçika'lı Karl Güher ile ortaklarına ait Taksim'deki Güven Boya ve Apre Fabrikası, eylül ayına ait 160 kuruşluk zam farkları ödenmediği için 220 işçisi tarafından işgal edilmiştir. Ayrıca, Bakırköy'de Gabrieloğlu Kurdela Fabrikası'nda çalışan 60 işçi de, dört aydan beri aylıklarını alamadıkları için fabrikanın Rızapaşa Yokuşu'ndaki yazhanesini işgal etmişlerdir.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

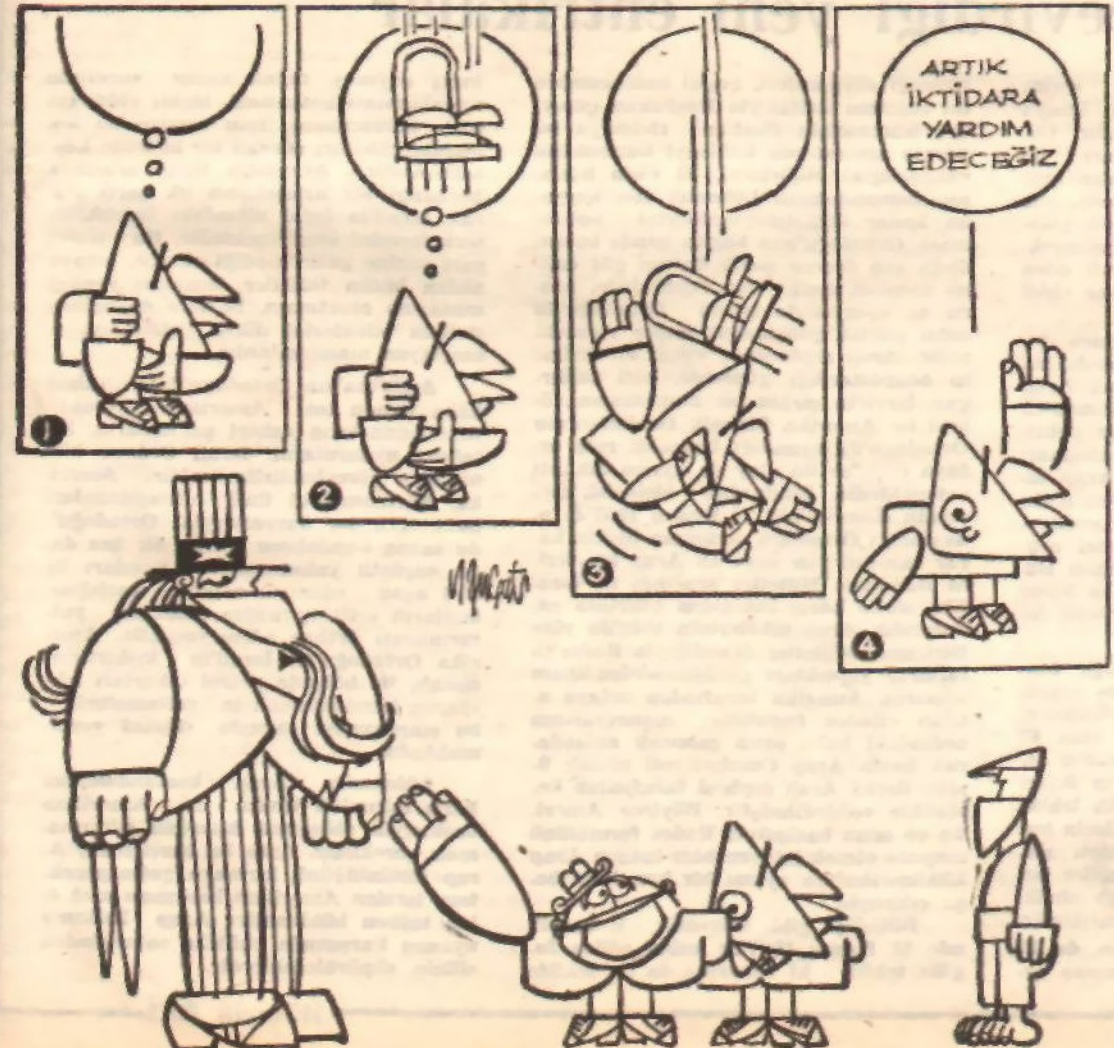
"Şimdi ne olacak?"

SEÇİM sonuçlarının sosyalistler için şoke edici, sarsıcı etkisi hâlâ sürüyor. Dokuz yıllık mücadelenin oy sayısıyla değerlendirilen bilançosundaki yüzde 37 düşüş karşısında çoğu TİP üyeleri tam bir şaşkınlık, hattâ karamsarlık içerisinde... Hemen herkese güvenlerini yitirmişler, soruyorlar: «Şimdi ne olacak?» Bu sorunun cevabını titizlikle aramak ve oy gerilemesinden sonra ne yapılması gerektiğini en doğru şekilde saptamak, sosyalist hareketin bundan böyle sağlıklı biçimde gelişebilmesi için kaçınılmaz bir devrimci görevdir. Zira, yıllardır sosyalist mücadeleye kendilerini adamış militanların bu yılgınlık içerisinde sordukları «Şimdi ne olacak?» sorusuna verilen cevaplardan çoğu, sol hareket için büyük tehlikeler ve tuzaklarla doludur. Partiyi sol çizgiden saptırarak oy hesapları peşinde bir köylü popülizmine sürükleyen ve giderek toprak ağalarıyla dahi işbirliği yapmaktan kaçınmayan parti yöneticileri, en ufak bir sorumluluk almağa yanaşmamakta, «Şimdi ne olacak?» sorusuna, daha fazla popülizm tavsiyesiyle cevap vermektedirler. Buna karşılık, öteden beri emekçi sınıfların devrimci potansiyelini hiçe sayan, onlara bilinç vermektense, kafalarındaki kalkınma modellerini sihirbaz değneğiyle dokunmuşçasına uygulayabileceklerini zannedenler, emekçilerin sınıfsal mücadele azmini körletmek için PDM yaygaralarıyla ortalığı velveleye vermektedirler.

NE Aybar'cıların populizmi, ne de PDM'cilerin çeşitli denemelerle iflası belgelenmiş, faşizme ve emperyalizm işbirlikçiliğine sürüklenmesi mukadder küçük burjuva öncülüğü... İşçi sınıfı örgütünün öncülüğünde sosyalizm hedefine varmak için uzun ve meşakkatli bir yolculuğa çıkmış bulunan sosyalistler, TİP'in 12 Ekim seçimlerinde aldığı sonuçları, ne kadar olumsuz olursa olsun, devrimci gerçekçiliği ve metanetiyle karşılamak, değerlendirmek zorundadırlar. Hiçbir zaman akıldan çıkartılmamalıdır ki, sosyalist devrimcinin uzun yolunda Yunanistan örneği gibi toplu hapis ve işkenceler, Endonezya örneği gibi milyonluk kıyımlar da vardır! Bunlar göz önüne alındığında, TİP'in 12 Ekim yenilgisi sosyalistler için bir yıkım değil, daha ileri atılımlar için zamanında yapılmış bir uyarma olarak kabul edilmelidir. Her zaman belirttiğimiz gibi, seçim, sosyalist mücadelede bir amaç değil, bir araçtan ibarettir. Sosyalist parti, amacına ulaşmak için parlamenter yollardan da mutlak surette yararlanmak zorundadır, ancak sosyalist partinin asıl gücü seçimlerde aldığı oy miktarıyla değil, kendini tamamen *devrimci mücadeleye adamış, bilimsel sosyalizmi* benimsemiş militanlarının sayısı ve onların inançlı, şevkli, örgütlü çalışmasıyla ölçülür. Sosyalist çizgiden inhiraf etmiş yöneticilerin eyyamcı tutumu, uzun süreden beri partide derinlemesine bir örgütlenmeyi, bilimsel sosyalizme dayanan bir parti içi eğitimi ve kendini devrimci mücadeleye adamış bir militanlar kadrosunu ortadan kaldırmıştır. Asıl gerileme işte bu olmak gerektir.

ŞU halde hâlâ varlığını sürdürmeye çalışan oy'cu popülizmin ve emekçi sınıflara ihaneti her haliyle sırıtan küçük burjuva PDM'ciliğinin tuzaklarına düşmeden, en kısa zamanda partiyi ameliyat masasına yatırmak ve devrimci hızı kesen habis urları bir an önce neşterlemek lazımdır. Genel olarak görülen karamsarlığın *yanı sıra, seçimlerden sonra yer yer beliren* gruplaşmalar, tartışmalar, eleştiriler ve özeleştiriler, böyle zorunlu bir ameliyatın habercisidir. TİP'in büyük kongreden sonraki en büyük organı Genel Yönetim Kurulu 15 Kasım'da Ankara'da toplanacaktır. Şüphesiz, TİP Genel Yönetim Kurulu, bugünkü kompozisyonu itibariyle, beklediğimiz operasyonu yapabilecek durumda değildir. Hele hele «saray darbeleri» ile köklü bir atılma sağlanabileceği asla düşünülmemelidir. TİP Genel Yönetim Kurulu'nun bu yolda alabileceği en olumlu karar, partinin durumunu esaslı şekilde eleştirip devrimci bir çizgiye yönelebilmek için, partinin asıl sahiplerini, yani büyük kongreyi toplantıya çağırmaktır. Ancak hemen belirtelim ki, büyük kongrenin de halen mevcut bulunan ve son iki kongrede birtakım kısır mücadelelerde taraf olmuş, bir bakıma köklü bir operasyon yapamayacak kadar şartlanmış delegasyonlarla toplanması hiçbir yarar sağlamayacaktır. TİP Genel Yönetim Kurulu, tabandaki yeni eğilimleri ve görüşleri temsil edebilecek bir büyük kongreyi gerçekleştirmek için, her şeyden önce ilçe ve il kongrelerinin toplanmasını, bu kongrelerde yeni delegasyonlar seçildikten sonra büyük kongrenin yapılmasını karar altına almalıdır. TİP üyeleri de, bir an önce karamsarlığı bir yana bırakarak, partinin bu ölüm-kalım kongresine şimdiden kendilerini hazırlamalıdırlar. Şimdi olması gereken budur!

• GÖZ GÖRE • YALÇIN ÇETİN •

— SAĞOLASIN HEMŞERİM... SAYENDE DÜZEN DEĞİŞMEDİ !..

141 ve 142 mahkumları da dahil...

Bütün siyasi mahkumlara siyası haklar verilmelidir !

MİLLET MECLİSİ YENİ DÖNEME BAŞLARKEN

MİLLET Meclisi'nin yeni çalışma dönemi geçen hafta 256 AP, 143 CHP, 15 GP, 8 BP, 6 YTP, 6 MP, 1 TİP ve 1 MHP milletvekili ile 13 bağımsız milletvekilinin katıldığı bir andiçme töreniyle açılmıştır.

Yeni mecliste sadece üç parti, AP, CHP ve GP grup olarak yeralmaktadırlar. Grup teşkil edebilecek dördüncü kuvvet «Bağımsızlar» olmakla beraber, hepsi aynı siyasi çizgide birleşmedikleri için parlamentoda dağınık olarak bulunmaktadırlar. Bağımsızlar içerisinde en ilgi çekici olanı, hiç şüphesiz, yasama çalışmalarına namazla başlayan ve hemen ardından kürsüye çıkarak **«laiklik ilkesine bağlı kalacağına»** andiçen Bağımsız Konya Milletvekili Prof. Necmettin Erbakan'dır.

TİP'in parlamentoda sadece bir milletvekilinin yeralması, açılış günü sadece Genel Başkan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Aybar'ın kürsüye çıkarak yemin etmesi, buna karşılık ikinci TİP İstanbul Milletvekili Rıza Kuas'ın toplantıda hazır bulunmaması, kendisinin milletvekilliğinden istifa ettiği şeklinde yorumlanmıştır.

Gerçekten de hatırlanacağı üzere, TİP'in merkez kontenjanlarının tesbiti sırasında çıkan tartışmalarda, Rıza Kuas parti genel sekreterliğinden istifa ettiğini açıklamış, milletvekilliğinden de istifa etmeyi düşündüğünü, ancak bu konudaki kararı sendikacı arkadaşlarına danıştıktan sonra vereceğini bildirmişti.

Ancak seçim sonuçları alındıktan sonra Kuas, milletvekilliğinden istifa etmemeyi uygun bulmuştur. Böylece TİP'in parlamentoda, birbirine muhalif iki kişi tarafından temsil edilmesi gibi bir durum doğmuştur.

Rıza Kuas'ın andiçme törenine katılamamasının nedeni, başkanı bulunduğu Türkiye Lastik İş Sendikası adına o sırada bazı temaslar yapmak üzere yurt dışına çıkmış olmasıdır. Avrupa'dan döndükten sonra Kuas da meclise gelecek ve andiçecektir.

«Milli bakiye sistemi»ni kaldırmakta ortak çaba gösteren AP ve CHP, yeni sistem sayesinde küçük partilerin gruplarını tasfiye ettikten ve onların sandalyelerini de kendilerine çektikten sonra parlamentoya oldukça anlaşmış bir hava içerisinde girmişlerdir.

Geçtiğimiz hafta, daha çok, iktidar ve ana muhalefet partilerinin kendi grup içi meselelerini çözmeleriyle geçmiştir. Millet Meclisi Başkanlığı meselesi, Ferruh Bozbeyli'nin ismi üzerinde ittifak olduğundan ve Yeminliler de onu mağlup edebilecek kadar güçlü bir aday çıkaramadıklarından, çekişmesiz sonuca bağlanmıştır.

Ancak grup yönetim kurulu seçimlerinde, Yeminliler, kelimenin tam anlamıyla ağır basmışlar ve yönetim kurulu üyeliklerine silme kendi adamlarını seçtirmişlerdir. Yeminlilerin listesindeki adaylar 157-153 arasında oy alarak seçilirken Bilgiç'çilerin listesindeki adaylar 80 - 86 arasında oy alabilmişlerdir. Böylece Bilgiç'çilerin AP Grupu'ndaki kuvveti meydana çıkmıştır.

Bilgiç'çiler grup yönetim kurulu seçimlerinde yenilmiş olmakla beraber, AP'nin tek başına iktidarda kalması da her şeyden önce Bilgiç'çilerin desteğine bağlıdır. Zira 50 - 60 milletvekilinin AP'den ayrılması halinde AP tek başına hükümet kurabilmek durumunu kaybedecektir.

Nitekim, Necmettin Erbakan, AP Grubu'nda Yeminliler'in ağır basması üzerine, bağımsız ve AP'li bazı milletvekilleriyle yeni bir parti kuracağını açıklayarak şöyle demiştir:

«AP son yıllardaki tutumuna devam ederse, bu takdirde hemen partimizi kuracağız. Böylece üç parti olacak Türkiye'de. Biri CHP Sol Parti, diğeri AP Renksizler Partisi, üçüncüsü de biz. Sağ Parti.

«İçerideki sağcı arkadaşlar rest çektiği anda, AP, iktidara gelemez. Çünkü en az 30-35 AP'li milletvekili bize kayabilir. Ancak bizimle bir anlaşma yoluna giderse, beraber bir koalisyona gideriz.»

Bu durumda Başbakan Demirel yeni kabineye çaresiz Mehmet Turgut, Saadettin Bilgiç, Faruk Sükan gibi isimlerle birlikte başka ümmetçileri de almak zorunda kalacaktır. Demirel'in, parti içinde çekişmelere yolaçmamak için, başta Yeminliler ve Ümmetçiler olmak üzere, çeşitli grupların koalisyon yapacağı bir kabine kurması beklenmektedir.

Yeni dönemde gerek Adalet Partisi'ni, gerekse CHP'yi en fazla rahatsız eden konu, sol ve sağ kanatların parlamento içi muhalefetlerinin engellenmiş olmasına karşılık, bu kanatların parlamento dışındaki çalışmalarıyla politik statükoyu tehlikeye düşürmeleridir. Türkiye'de sınıfsal esasa dayanmayan bir parlamento dışı hareketin sosyal ve ekonomik statüde önemli bir değişiklik getirmeyeceğini, Amerika'nın ve yerli işbirlikçilerinin çıkarlarını sarsmayacağını Demirel de, İnönü de gayet iyi bilmektedirler. Hattâ böyle bir değişikliğin, emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin çıkarlarını daha da garanti altına alabileceğinin de farkındadırlar.

AHMET YILDIZ
— Kimin adına? —

Onlar için önemli olan, iplerin kendilerinin elinden kaçmamasıdır. Bu yüzdendir ki, aslında emperyalizmin ve egemen sınıfların işine daha fazla yarayabilecek bir takım hareketlere karşı çıkmakta birleşmektedir.

Amerika'nın Ortadoğuda çevirdiği yeni entrikalar

Türkiye'de projektörlerin seçim sonrasına çevrildiği şu sırada, dünya politikası yerinde durmamaktadır. Ortadoğu'da Filistin komandoları ile «barındıkları» Arap ülkesi Lübnan arasında anlaşmazlık patlak vermiş, yer yer kanlı olayların çıkmasına da yolaçan çatışma, büyük bir hızla gelişerek, Lübnan'la ilerici cepheyi teşkil eden Arap ülkeleri arasında son derece ciddi bir krizin habercisi olmuştur.

Lübnan topraklarında üslenen Filistin Kurtuluş Cephesi komandolarına karşı giriştiği hareketin, gerek Arap cephesinde, gerekse bizzat Lübnan'da karışıklıklara, giderek Ortadoğu politikasında önemli gelişmelere yolaçması mümkündür. Şimdiden ilerici Arap ülkeleri halkları, Lübnan Hükümeti'nin davranışını büyük mitingler düzenleyerek protestoya girişmiştir. İlerici cepheye yeni katılan Libya, Lübnan Büyükelçisi'ni geri çağırmış, Başkan Nasır Lübnan yöneticilerine olayı şiddetle kınadığını bildirmiştir.

Olayın dışarıda sebep olduğu hoşnutsuzluğun yanısıra, içeride de çeşitli politik çalkantılara yolaçtığı görülmektedir. Çatışmanın ilk kurbanı olan El Feth komandosu Sabri Ebu Neaf'ın cenaze töreni sırasında Lübnan'ın ikinci büyük şehri Trablus'ta El Feth lehine nümayişler olmuş, çoğunu gençlerin teşkil ettiği nümayişçiler, hükümeti şiddetle suçlamış, Beyrut'lu öğrenciler ise, yayınladıkları bildiride, El Feth birliklerinin rahat bırakılmasını istemişlerdir.

Ürdün'de Kral Hüseyin'in de El Feth'e karşı bir hükümeti işbaşına getireceği söylentileri, geçici kabinesinden iki bakanın istifasıyla Başbakan görevlisi Karame'nin Başkan Helou'ya bu gergin atmosferde kabineyi kurmaktan vazgeçtiğini bildirmesi, El Feth liderinin komandoların Lübnan'ı son kurşuna kadar terketmeyeceklerini açıklaması, Ortadoğu'nun bugün içinde bulunduğu son derece nazik durum göz önüne alınırsa, önce Arap cephesinde, sonra da dolayısıyla bütün Ortadoğu'da ciddi politik gelişmeleri haber vermektedir. Arap cephesinde «yeni bir kriz»in başgösterdiği günlerde, biri saldırgan İsrail'in çirkin bir manevrasını, öteki ise Amerika Birleşik Devletleri'nin Ortadoğu'da oynadığı karanlık rolü ortaya çıkaran iki olay da ayrıca dikkati çekmektedir. Bunlardan birincisi, Güvenlik Konseyi'nin 22 Kasım 1967'de onayladığı Ortadoğu sorununa ilişkin karar suretini yok sayarak Arap ülkelerini Birleşmiş Milletler aracılığı ile İsrail'le sözde barış masasına oturtma çabalarıdır. Arap ülkelerinin 1949'da yine Birleşmiş Milletler aracılığıyla Rodos'ta İsrail'le yaptıkları görüşmelerden ilham alınarak Amerika tarafından ortaya atılan «Rodos formülü» manevrasının ardındaki kaba oyun çabucak anlaşılarak başta Arap Cumhuriyeti olmak üzere ilerici Arap cephesi tarafından kesinlikle reddedilmiştir. Böylece Amerika ve onun baskısıyla Rodos formülünü empoze etmek isteyen bazı tutucu Arap hükümetlerinin oyunu bir kez daha boşa çıkmıştır.

Bilindiği gibi, Güvenlik Konseyi'nde 22 Kasım 1967'de kabul edilen İngiliz teklifi - ki Amerika da bu teklife imza koymuş, ancak karar suretinin uygulanması konusunda hiçbir ciddi çabada bulunmamış, tam tersine bu konudaki çabaları sürekli bir biçimde köstekleniştir - Araplarla İsrail arasında herhangi bir uzlaşmanın ilk şartı olarak İsrail'in işgal altındaki toprakları terketmesini öngörmektedir. Bu temel şart yerine getirilmediği sürece, ortaya atılan bütün teklifler, arapları yenilgi masasına oturtmayı, böylece de onlara galibin isteklerini dikte ettirmeyi amaçlayan manevralardır.

Amerika'nın Ortadoğu'daki ikinci kaba oyunu ise, Amerikan uyruklu «danışman»ların askeri uzmanların, kitabına uydurularak İsrail Ordusu hizmetinde görevlendirilmeleridir. Amerika, Vietnam'daki ünlü «danışman»ları hatırlatan bu davranışıyla, Ortadoğu'da savaş kundakçısı olarak bir kez daha suçüstü yakalanmıştır. Sayıları üç bini aşan «danışman»ların varlığını, bunların «çift uyruklu» oldukları yutturmacası örtbas edemeyecektir. Amerika Ortadoğu'da İsrail'in kışkırtıcısı olmak, bu bölgede petrol çıkarları için «barışı kundaklamak»la yetinmemekte, bu emperyalist savaşta bizzat yeralmaktadır.

Lübnan'da Arap komandolarına karşı takınılan tavrın da, Amerikan baskısıyla olduğunu hatırdan çıkarmamak gereklidir. Ama bu hareketler, Arap bütünlüğünü kırmaya yetmeyecek, tam tersine Amerikan baskısına alet olan tutucu hükümetler Arap halkının uyanışı karşısında politika sahnesinden silinip süpürüleceklerdir.

Hüseyin BAŞ

SÜKAN, DEMİREL, İNÖNÜ
— Asgari müştereklerde birleşiyorlar —

ler. Nitekim, bu yüzden İnönü, CHP Grupu'nun ilk toplantısında «AP iktidarı ile dalaşmayacağız» dedikten sonra şunları söylemiştir:

«Kanun dışı darbeye kadar her türlü macerayı tecrübe etmeye heves edecek kadar gözü kararmış azlıklar vardır. Bunların hevesleri karşısında CHP olarak yenilmez, bertaraf edilmez bir güç ve bir dağ parçası olarak sebat edeceğiz. Hiçbir vesile ve sebeple ve iddia ile demokratik rejimi bertaraf edip onu çiğneyerek bir memleket idaresi kurmalarına asla müsaade etmeyeceğiz.»

Siyasi Haklar

Millet Meclisi yeni kadrosuyla toplanır toplanmaz, geçen dönemden ertelenen **«siyasi haklar»** konusu da birdenbire aktüel hale gelmiş ve kamuoyunda geniş çapta tartışmalara yolaçmıştır.

Hatırlanacağı üzere, siyasi haklar konusuna gösterilen tepkiler özellikle meşruiyetlerinin teminatını 27 Mayıs Anayasası'nda gören MBK'cılardan gelmiş ve Yassıada'da mahkum edilen eski DP'lilere siyasi haklarının iade edilmesinin bir yandan anayasada ileride daha büyük değişiklikler yapılmasına yolaçacağı gibi, bir yandan da tekrar siyasi haklarına kavuşan eski DP'lilerin iktidarı ele geçirdikleri takdirde intikamcı bir politika izleyecekleri ileri sürülmüştü.

Hemen belirtelim ki, siyasi hakların iadesi, özellikle son parlamento seçimlerinden sonra artık endişe verici bir gelişme olmayacaktır.

Çünkü:

1. Anayasada siyasi hakların iadesine imkan veren bir değişikliğin yapılması suretiyle ileride daha büyük değişikliklere yol açılacağı iddiası, siyasi partilerin açıklamaları karşısında artık bir anlam ifade etmemektedir. Başta AP ve CHP olmak üzere, hemen bütün partiler, iktidara geldikleri takdirde, anayasanın kendi anlayışlarına uymayan maddelerini değiştireceklerini açıkça ilan etmişlerdir. Ve anayasanın değiştirilmesinsinden yana olan partiler, seçimlerde kullanılan oyların yüzde 95'ini almışlardır. Bu sonuç da göstermektedir ki, vatandaşın kahir çoğunluğunun nazarında anayasa değişmez bir yazılı kural değildir, değiştirilmesi her zaman için mümkündür.

Anayasada herhangi bir değişiklik yapılmasına karşı çıkan tek siyasi parti ise, çok gariptir ki, Türkiye İşçi Partisi olmuştur. TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, çeşitli konuşmalarında anayasanın tek kelimesinin dahi değiştirilmesine şiddetle karşı olduklarını açık açık söylemiş, bunu da ilerici bir parti olmanın kamıtı saymıştır.

Ve maalesef, Aybar, bu tutumu ile ancak ve ancak tabii senatörlerin anladığı kadar ilerici olabilmiştir.

Tabii senatörlük gibi bir saltanat müessesesini meşrulaştıran, kamulaştırmaların ancak rayiç değeri üzerinden on yılda yapılabileceğinin hükmünü getirerek aslında kamulaştırmayı imkansız kılan bir anayasanın toplumcu bir parti tarafından kelimesi kelimesine savunulması, toplumculuğun **«kişisel imtiyazlara»** ve **«büyük mülkiyete»** karşı olan ilkeleriyle nasıl bağdaştırılabilmektedir?

Anayasanın bir çok maddeleri elbette ilerici niteliktedir. Ama yukarıda sayılan maddeler yürürlükte iken ve hele hele anayasayı değerlendirmek durumunda bulunan Anayasa Mahkemesi faşist 141 ve 142. maddelerin anayasaya aykırı olmadığı görüşünde ısrar ederken toplumcu bir partinin anayasayı bütünüyle savunması asgari mantık hatasıdır.

2. Kaldı ki, anayasanın değiştirilmekte olan maddeleri bir kısım vatandaşların siyasi haklardan yararlanmasını önleyen maddelerdir. Kendilerine siyasi haklar iade edilecek kimselerin Türkiye'de artık bir siyasi kuvvet olmadıkları, eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın bir daha iktidara gelmesinin hayal olduğu, 12 Ekim seçimlerinde bu ekip tarafından desteklenen YTP'nin aldığı sonuçlarla ortaya çıkmıştır. Bu maddelerin değiştirilmesi karşısında bir toplumcu parti liderinin **«Hayır, siyasi hakları iade edilirse, intikam alacaklardır»** diye tabii senatörlerle birlikte feryat etmesi, gayriciddi bir davranıştır.

Siyasi hakların iadesinin baş muarızı tabii senatörler, geçen hafta gizli bir toplantı yaparak konuyu görüşmüştür. Gazetelere sızdırılan bilgilere göre, tabii senatörler, toplantıda, siyasi affın çıkmaması için her çeşit mücadeleyi yapmaya karar vermişlerdir. Tabii senatörler adına konuşan Ahmet Yıldız, **«27 Mayıs'ın temelinde ordunun şeref ve haysiyeti yatar. Ona yönelecek her saldırı yada yıpratma karşısında ordunun rahatsız olmaması düşünülemez. 27 Mayıs silahlı kuvvetlerin devrimidir. Onun devirdiği düzenin meşru olduğunu savunmak, ihtilalin meşru olmadığını iddia etmek ve dolayısıyla silahlı kuvvetlerin bir suç işlediğini söylemek demektir. Böyle ağır suçlamalar karşısında, hareketsiz kalma geleneğinin Türk ordusunda bulunmadığını herkes biliyor sanırım»** demiştir.

Yıldız'ın bu demeci, tabii senatörlerin hâlâ silahlı kuvvetler adına konuşmak alışkanlığından vazgeçmediklerini göstermektedir. Oysa, geçen ilkbahardaki siyasi hakları iade teşebbüsünde silahlı kuvvetlerden parlamentonun kararını engelleyecek kadar büyük bir müdahale gelmediği, sırf Bayar ve takımını seçime sokmamak için Demirel'in silahlı kuvvetleri siyasi hakların iadesine engel olmuş gibi gösterdiği daha sonra yetkili komutanların açıklamalarıyla anlaşılmıştır.

Tabii senatörler, bu arada, siyasi haklar iade edildiği takdirde toplu halde senatodan istifa edecekleri haberini de, PDM'nin has adamlarından İlhami Soysal aracılığıyla Akşam Gazetesi'nde yayınlatmayı ihmal etmemişlerdir. Arkasından da yine Ahmet Yıldız aracılığıyla **«Gizli toplantıda alınan kararlar gizlidir, açıklanamaz»** diyerek meseleyi bir esrar perdesine bürümüşlerdir.

Tabii senatörlerin çıkışının en ilgi çekici yanı ise, şüphesiz, İnönü ile yaptıkları görüşmedir. Bir tabii senatörün ifadesine göre, İnönü bir kırgınlık olup olmadığını anlamak için kendilerini çağırmış ve toplantıda çeşitli konular ele alınmıştır. Bu konulardan en önemlisi ise, **«anayasa değişikliği»** yapılırken, tabii senatörlük müessesesinin kaldırılması ihtimali olmuştur. Siyasi hakların iadesi hareketinin bir süreden beri şampiyonluğunu yapan İnönü, kendilerine **«tabii senatörlüğün kaldırılmayacağı»** konusunda garanti vermiş, bundan sonra da **«tabii senatörlükten istifa»** sözü edilmez olmuştur.

Bize kalırsa, siyasi hakların iadesi meselesi, böyle imtiyazlı bir grubun kişisel değerlendirmeleri açısından değil, gerçekçi biçimde ele alınmak lazımdır.

1. Anayasanın mutlak değişmezliği diye bir şey yoktur. Anayasanın tutucu hükümleri elbette değiştirilebilir, dolayısıyla anayasa değişikliğe uğramış olur.

2. Siyasi hakları iade edilecek olan eski Demokratlar intikamcı bir güç haline gelebilecek durumda olmadıklarını anlamışlardır.

3. Siyasi hakların iadesi, sadece eski Demokratlar açısından değil, tüm siyasi mahkumlar açısından ele alınmak gerektir. Bugün siyasi nedenlerle siyasi hakları ellerinden alınanlar sadece 27 Mayıs'ta devrilenler değildir. Bugün anayasada dahi yer almış birtakım eylem ve düşüncelerden dolayı yıllarca önce faşist kanunlara göre mahkum edilmiş ve siyasi haklardan yoksun bırakılmış vatandaşların da, bu haklara kavuşturulmaları şarttır.

Kaldı ki, Dev - Güç gibi demokratik devrim'ci örgütlerde bazı sol gruplarla **«demokratik devrim»** için güçbirliği yapan tabii senatörlerin, **«Tam bağımsız, gerçekten demokratik Türkiye»**yi yaratmak yolunda çalıştıklarının bir kanıtı, ancak bütün siyasi mahkumlara siyasi haklarının tanınmasını sağlayacak bir eylem olabilir. Aksi takdirde tabii senatörler **«gerçekten demokratik Türkiye»** sloganının çok uzağına düşmüş olacaklardır.

Türkiye'nin tek sosyalist partisi TİP de, siyasi hakların iadesi konusunu bu espri içinde ele almak, tüm siyasi mahkumlara, 141 ve 142. maddeler dahil, siyasi haklarının iadesi için sonuna kadar mücadele etmek zorundadır. Hemen belirtelim **ki, soldaki huzursuzluğun başlıca nedenlerin biri de, ancak böyle bir imkanın yaratılmasıyla ortadan kaldırılabilecektir.**

RENKLİ GAZOZ BELASI BU ÜLKEDEN ATILMALIDIR!

Türkiye'ye sokulduğu günden beri devrimci çevreler tarafından içerisinde zararlı maddeler bulunduğu tekrar tekrar belirtilerek yasaklanması istenen Coca - cola ve benzeri renkli gazozlarda kullanılan cyclomate (siklomat) maddesinin kanser yaptığı Washington mahreçli bir haberle ortaya çıkmıştır.

Bu habere göre Amerikan Sağlık, Eğitim ve Sosyal Yardım Bakanlıkları, kanser yapan cyclomate maddesini ihtiva eden maddelerin listesini yayınlayarak bunların kullanılmasını yasaklamıştır. Bu listede yer alan iki isim de, Türkiye halkının çok yakından tanıdığı renkli gazozlar, yani Coca - Coca ve Pepsi Cola'dır.

Ayrıca ülkemizde cyclomate bazı ilaçlar içerisinde de yaygın olarak kullanılmaktadır. Özellikle şeker hastalıkları tedavisinde kullanılan ilaçlarda cyclomate kullanılma oranı yüzde 95'e kadar çıkmaktadır.

Bu maddenin bu kadar yaygın olarak kullanılmasının nedeni, aynı alanda kullanılan sakkarinin kilosu 30 lira iken cyclomate'in kilosunun 15 liraya satılmasıdır. Syclomate sentetik olarak elde edilmekte ve üstün bir tatlandırıcı özellik taşımaktadır. Ayrıca ağızda kullanıldıktan sonra bir acılık bırakmaması da yaygınlığına etken bir sebep olarak ortaya konmaktadır. Syclomate kanserden başka karaciğerde de bozukluklar meydana getirmektedir.

Eczacılık Fakültesi eski dekanı Prof. Kasım Cemal Güven bu maddenin kanser yaptığı iddialarının yeni olmadığını ve iki yıl önce bu konunun ortaya konulduğunu açıklamıştır.

Bütün bu açıklamalara ve gerçeklere rağmen konuyla yakından alakalandığını söyleyen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vedat Ali Özkan hiçbir kesin tedbir kararı almamıştır. Yaptığı açıklamada «Konuyu öğrenince önce renkli gazozların bakanlığımız ilgili dairelerinde bulunan dosyalarından terkibini incelettik. Firmaların terkip formüllerinde cyclomate maddesi yok. Ayrıca Washington büyükelçiliğimiz aracılığıyla ABD Sağlık Bakanlığı'ndan konu hakkında tamamlayıcı bilgi alıyoruz. Meseleyi her yönüyle ve ciddiyetle inceliyoruz. Tetkiklerimizin kesin sonucunu halkoyuna ayrıca açıklayacağız» **demiştir. Hafta sonunda ise, alelacele yapılan bir bakanlık açıklamasında, Coca Cola'da cyclomate bulunmadığı belirtilmiştir.**

Bu gayriciddi açıklamalar da ortaya koymaktadır ki, bakanlık, Amerikan renkli gazoz firmalarının çıkarlarını korur bir tutum içinde bulunmakta, halkımızın sağlığını açıktan açığa hiçe saymaktadır.

Cola'lı renkli gazozların döviz kaybı bir yana, insan sağlığı için korkunç bir tehlike teşkil ettiği, yıllardan beri ilan tuzağına düşmeyen yayın organlarında belgelerle açıklanmış, gerekli uyarılarda bulunulmuştur. Gerçekler yıllarca önce ortaya konduğu halde, bakanlığın bu uyarıları hiç dikkate almaması, ancak baş patron ABD'nin sağlık bakanlığının açıklamasından sonra harekete geçmek ihtiyacını duyması, iktidarın kimlerin ağzına baktığını pek güzel göstermektedir. Kaldı ki, Amerikan Sağlık Bakanlığı kanser tehlikesi üzerine renkli gazozların satışını yasaklarken, bizim bakanlık üstünkörü açıklamalarla işi savsaklamak yolunu tutmuş, kesin sonuç alınıncaya kadar tedbir olarak renkli gazozların satışını yasaklamak lutfunu dahi esirgemiştir.

Coca Cola'da zararlı maddeler bulunduğunu bir süre önce Tarsus Belediye Başkanı re'sen harekete geçerek bir laboratuvar tahliliyle tesbit ettirip satışları yasaklamışsa da, yine bakanlığın baskısıyla bu karar da iptal ettirilmiş bulunuyordu.

Cola'cıların çıkarlarının hizmetinde olduğu anlaşılan bakanlık Coca Cola ve Pepsi Cola'nın terkibinde cyclomate bulunmadığını açıklamakla kimseyi kandıramaz.

Türkiye'ye yılda 45 Ton cyclomate ithal edilmekte, bunun ancak 5 Tonu ilaç sanayiinde kullanılmaktadır.

Ya geri kalan 40 Ton?

Bakanlık bunun hesabını vermek zorundadır!

Aldatılan işçiler haklarını koparta koparta aldılar

"Hakkımızı alacağız çünkü direniyoruz"

Yücel YAMAN

Haklarını almak için direnen işçiler kendilerine yardım eden gençlerle beraber..

TİP Belediye Meclis Gurubu, 969 - 70 İstanbul Belediyesi bütçesi görüşülürken şöyle diyordu:

«İhaleler belediye eliyle müteahhit zengin etmek için getiriliyor sanki. Müteahhitler aldıkları işi zamanında yapmıyor. Kaçak işçi çalıştırıyor. Ücretlerini ödemiyor. Yapılan işlerin kalitesi bozuk. Ayrıca pahalıya da mal olmaktadır. Bu sebeplerle belediye kendi işlerini ihaleye çıkarmadan yapmalıdır.»

Aradan çok zaman geçmedi, Kasımda bitecek Aksaray Geçidi hâlâ yerinde duruyor. Şişhane Geçidi öylesine. Ve de Zeytinburnu'nda üç aydır ücret almaksızın çalışan 50'ye yakın işçi...

Çapanoğlu

Haklarını arayacak bir kapı bulamıyan işçilerle görüştük: Gördük ki, iş karışık. Altından «çapanoğlu» çıkmakta karıştırdıkça. İşçilerin bildiği isimler patron değil, araya bir çok aracılar girmiş. İkinci, üçüncü el taşaronlar kendilerine patron süsü vermekte. Bir yığın siyasi dolaplar dönmekte.

— 70 günden beri 70 lira harcadım.

— İki günden beri aç'ım.

— Başıma bir taş düştü öleyazdım. Ermeni Hastahanesi de olmasaydı halim berbattı. Yedi günlük raporum var.

— 14 Ağustos'tan beri beş kuruş almadan çalıştım.

— Mahalle halkı bize yardım etmese açlıktan ölecektik.

— Bizi buraya Hacı Örnek getirdi. Sonradan Ahmet Çatak ücretleri ben ödeyeceğim, dedi. Şimdi ödemiyor.

— Ne sigortamız var, ne garantimiz var. 60 ncı sokakta bir çukur çöktü, boğazına kadar gömüldü Ahmet. Ya gömülseydi tümden.

— Askerliğim geldi, on günlük hazır askerim. Paramı alsam hemen gideceğim.

— Mahalleliye de yazık. Önümüz kış - kıyamet.

Patron Nerede

«Kimdir sizin patronunuz,» dedik. «Hacı Örnek'tir» dediler. Sonra bu değişti, Ahmet Çatak denen biri çıktı karşımıza. Sonra hiçbir iş yapmıyan ve de zamanında Zeytinburnun'da AP İlçe Başkanlığı yapmış olan Orhan Oflaz karıştı işe: «Ben,» dedi, «Mahalle sakiniyim. Siz neye karıştınız bu işe? Biz hallederiz bu işi, aramızda işçilerle.»

Sonradan öğrendik. İşçileri tehdit etmişler. Bakmışlar ki, işçiler kaya gibi, indirivermişler yelkenleri. «On beş liradan ücretlerinizin tamamını ödeyelim,» demişler. İşçiler, ayrılık - gayrılık çıkartmadan «biz yirmibeş liradan aldınız, yirmi beş liradan isteriz ücretlerimizi» demişler.

Reis Beg'e Çıktık

İşçiler anlatmağa devam ediyorlar:

— Kırküç işçi önce TİP Belediye Meclisi Grup odasına gittik, sonra meclis salonuna. Meclisten çıktık, hep beraber Fahri Atabey'i gördük. Dedi ki: «Benim görevim değil ama, elkoyacağım meseleye. Acıdım size.» Bu arada İş Kanunu'nun 29 ncu maddesini unutuyordu. «Acıdığımdan değil de, görevi olduğundan el koymasını,» söyledik.

— Sonra elkoydu. Gördük ki, belediye'de ne Ahmet Çatak, ne Hacı Örnek ismi var. TİM ŞİRKETİ, diye bir şirket almış işi. Ve de belediyeden 909.000 TL. alacağı var halen. Alacaklarımızın karşılığını bu paradan bloke etmesini, söyledik. «Hayır, ama ben size öderim,» dedi. Halbuki biz himmet istemiyorduk.

— Kırk üç işçi, biz vergi ödemek istiyoruz, sigorta pirimi ödemek istiyoruz, dedik. Kaçak çalıştırılıyoruz, dedik. Devlet kâr etsin, dedik. Defterdarlık, hayır, dedi. Çalışma Müdürlüğü bir müfettiş gönderdi, sonucu hâlâ alacağız.

Çıplak ayakla yol çukurları kazan işçilerden birinin ayakları

Treni Kaçıranlar

— Müfettiş raporu gelmedi ama, ücretlerin bir kısmını almaya başladık. Tamamını almak için biraz daha direnmek gerekecek.

— Hakkımızın bir kısmını almayı başardık. Tamamını alacağız. Çünkü direniyoruz!.. Çünkü çukurları biz kazdık.

Bu arada toplu direnişe katılmayıp kişi kişi para alabileceklerini umanlar, hava aldılar. Onlardan biri olan Ömer Koyun dedi ki sonuçta:

— Biz tireni kaçırdık ama, kaçırmamasını öğrendik. Daha yaşımız çok genç.

Ya dönek Aclan'ın kaynakları ?

Amerikan emperyalizminin ve egemen sınıfların hizmetindeki bazı güvenlik kurumlarının verdikleri yalan yanlış bilgilerle sosyalist ve anti - emperyalist güçlere karşı yoğun bir iftira kampanyası açılmıştır.

Tam seçimler sırasında Bugün, Son Havadis ve Dünya gazeteleri Türkiye'deki sol hareket hakkında asılsız iddialarla dolu tefrikalar yayımına başlamışlar. geçen hafta ANT'ın başsayfasında verilen örnekte görüldüğü gibi, bu desteksiz atışlarıyla çok gülünç durumlara düşmüşlerdir.

Seçimler sırasında sola karşı hazırlanan tertiplerden biri de, dönek Aclan Sayılgan'ın yazdığı «Bizim Radyo ve Hoparlörleri» adlı kitabıdır. Kitap Ankara'da Kardeş Matbaası'nda basılmış olup, yayın adresi olarak «P.K. 479 - ANKARA» gösterilmektedir.

Kitapta, Bizim Radyo, Sovyetler'in Türkiye'ye tevcih ettiği yıkıcı bir korsan radyo olarak nitelendirildikten sonra, Bizim Radyo'nun işlediği konular, radyonun yöneticileri hakkında bilgi verilmekte, daha sonra Bizim Radyo ile aşırı sol yayınların karşılaştırılması yapılarak, başta ANT olmak üzere, çeşitli dergi ve gazetelerden alınmış pasajlarla Bizim Radyo'nun yayınlarından alınmış cümleler altalta konulmaktadır. Ve böylece, birtakım gerçeklerin çeşitli yayın organlarında benzer şekilde dile getirilmesi her zaman için mümkün iken, bütün bu yayınların aynı kaynaktan yararlandıkları intibaı yaratılmaya çalışılmaktadır.

Eğer ortada bir gerçek varsa, ister Bizim Radyo tarafından, ister BBC tarafından, ister Moskova Radyosu tarafından, ister CDA tarafından, ister Pekin Radyosu tarafından söylenmiş olsun, o gerçeği bizim de haykırmamamız için hiçbir sebep yoktur. Bizim haykırdığımız gerçekler yabancı radyolar tarafından da dile getiriliyorsa, dönek Aclan Bey'in şantajından korkup susacak da değiliz.

Bizim kaynaklarımız, Türkiye ve dünya halklarının gerçekleri ve yüce çıkarlarıdır.

Ya dönek Aclan Bey'in kaynakları?

Hemen soralım:

Üzerinde beş lira fiyat bulunan ve bütün Türkiye'ye bedava dağıtılan bu kitapların parasını hangi kaynaklardan bulmuştur?

Değirmenin suyu nereden gelmektedir?

DELiBAŞ

Kendi başına, kendi yöresinde dönüp durana delibaş denir. Delibaş, dengesizdir. Düşer kalkar, kalkar düşer. Düştüğünde burnu yere değer, sürtülür. Bir kaldıran olur acıyanlardan. Kalkınca başını dağlara çevirir. Dağların heybetinden ürker. Bir adım ileri gider ilkin. Doludizgin, tam doldurup aşacakmış gibi dorukları. Sonra iki adım geriler. Sonra yana, sonra da geriye döner. Niçeden keri baksan ki hep aynı yerinde, aynı döngü. Derken başı öne düşer. Burnundan sümükler fıtılar. Bir kara düşüncedir sarar. Sonra birden «küüüt!» diye, tepesi üstü düşer yeniden. Bu kez kaldıran da bulunmaz. Öylecene toprağa çakılır kalır.

Döneklik, delibaşlıktan gelir. Dönekliğin sınırı olmaz. Dönek, her yerde, her an dönektir. Zor görür döner, pay görür döner, kanar döner. Bir kez dönmeye başladı mı da döner durur.

Dönek olmamak için yürekli, yürekli olmak için de erekli olmak gerekir. Sonra da süreklilik koşuldur yiğitlikte. Döğüşe ya başlanır, ya başlanmaz. Başlandı mı, yumruk sayılmaz döğüşte. Alıp götürülür, ölüp öldüresiye.. Ölüp öldürmekle de bitmez döğüş. Bir yanın kökü kuruyuncaya dek sürer. Asıl döğüş de bu! Ya o, ya biz.

Gevezelikle çığırtkanlık korkuyu doğurur. Korku da pusuyu yeğler. Pusuda döneklik başlar. Kavgadaşlarını arkadan vurmaya doğru gider. Arkadan vurmak yada vurmaya yeltenmek dönekliğin hasıdır. Has dönekleri iyi bilmek, iyi kollamak zorundayız. Azığı tükense azığını yer, azığın tükense ahır başını döner gider. Yada «benim azığım yok» der ağlar.

Düz bir çizgide sağlam bir amaca gönül vermek de yetmez yiğitliğe. Gönül verilenin üstüne baş koyup titrenilirse, uğrunda damlar, zulumlar, ölümler ikircıksiz göze alınabilirse yiğitlik var sayılır serde. Ant içip sürekli eylemle, yılmadan gerçekleştirilirse ant, işte yiğitlik odur. Aykırısı döneklik olur. Döneklik hayınlığın özüdür. Öz türer, çeşitlenir. Biçim biçim, perde perde çıkar ortaya. Bağışlanınca yüz yüze, açık açığa kol gezer. Onun içindir ki hayınlık bağışlanmaz, bağışlanmaya yeltenilmez. Ne değerine olursa olsun, acımasız ödetilir ödünler.

OY OYUNDA OYUNDA
HALKA OLUP OYUNDA
KİME GÖNÜL VERİRSİN
HALK-HALKALI OYUNDA.

Sol gevezelikle geçim sağlayıp ün yürütenler, gene kendi yörelerinde dönüp duruyorlar. Ben şuyken, ben buyken, diye kendi kendilerini övmekten şişiniyorlar. Aslında bu yalnızlığın, çaresizliğin bunalımıdır. Hani derin dağ koyaklarında çobanlar kendi seslerinin yankılarıyla yalnızlıklarını giderip oyalanırlar, derinden derine gelen benzeşik, ardarda seslerle kendilerini avuturlar. Sonra da gene mümkünsüz kalakalırlar. İşte öyle. Bu yankılar kesilince bir de baksa ki akşam karanlığının korkusu bastırmış. Bağırmak çağırmak da yaramaz gayrı. Yöre ona yabancı, o yöreden yoz. Gecikmenin pişmanlığı kendini bağışlatamaz. Çomağı elinden alınır, kırdırdığı sürünün ödünü ödetilir.

Osman Y. ÇOBANOĞLU

Ferruh Doğan

GERİ BIRAKTIRILMIŞ TÜRKİYE

Dr. Sedat ÖZKOL

BİLİMSEL sosyalizme bağlı, fakat bilimsel sosyalist yöntemi statik olarak uygulamaya çalışan bazı araştırıcılar, çok kereler burjuva bilimadamlarının deyimlerini, kavramlarını, vardıkları yalancı sonuçları aynen kullanmakta ve geri bıraktırılmış ülkelerdeki sosyal ve ekonomik geriliğin temel nedenini ülkenin iç özelliklerinde, feodal ilişkilerde yada kalıntılarda aramaktadırlar.

Geri bıraktırılmışlığın temel nedeninin yanlış olarak ortaya konulması, teşhisin ve dolayısıyla tedavinin de yanlış olması sonucunu doğuracaktır. Diğer bir deyişle, emperyalist sömürüye karşı devrimci strateji ve bu stratejiye bağlı taktikler de yanlış olacaktır. Bilimsel sosyalizm soyut ve statik bir doğmalar dizisi değildir. Bilimsel sosyalizm, gerçeklerle sürekli olarak denenmesi, kontrol edilmesi gereken ve doğru kullanılması halinde toplumu zorunlu tarihsel gelişimi içerisinde daha ileri bir aşamaya götürebilecek bir yöntemdir. Bu yöntemin yanlış kullanılması halinde, geri bıraktırılmış ülkelerin temel yapısına, en belirleyici etkenlerine değil, görünüşlerine, düzeydeki ilişkilere takılabilir ve geri bıraktırılmış toplumları feodal, yarı feodal, kapitalist öncesi toplumlar olarak tanımlayabiliriz. Oysaki bilimsel sosyalizmin koyduğu terminolojiyi, sırf kendi görüşlerimizi savunmak için zorlamamak şartıyla, feodal toplumdan, milli yada dış pazarlar için değil, de genellikle feodal birimler için üretimde bulunan kapalı toplumları anlayacak olursak, geri bıraktırılmış ülkelerden hiçbirisinin günümüzde bu tanımlamaya uymadığı açıkça ortaya çıkacaktır. Kapitalist ülkelerin sadece sanayi değil tarım ürünlerinin bile satıldığı, emek gücüyle doğal kaynakları yok bahasına kapatılmış toplumlara nasıl «kapalı toplumlar» adı verilebilir? Feodal görünüşü veren özellikler de dünya kapitalizminin geri bıraktırılmış ülkelerde sömürüsünü sürdürebilmek amacıyla ortaya çıkardığı ve asırlar boyunca desteklediği özelliklerdir, kendi kendilerine ortaya çıkmamışlardır.

Merkantilizmin en parlak devrinde, ABD'nin güneyinde, Latin Amerika'da, Afrika'da, Asya'da ortaya çıkan ve bugün bazı sosyalist araştırıcılarca dahi hatalı bir şekilde «feodal» olarak tanımlanan plantasyonlar, geri bıraktırılmış ülkelere Batı Avrupa kapitalinin sızmasından önce mevcut değillerdi. Bu toplumların yapıları elbette değişikti, bu toplumlar elbette değişik toplumsal aşamalarda bulunuyorlardı. Örneğin Türkiye, feodal üretim düzeninden çok farklı bir üretim düzeninde idi. Kompradorlar, bürokratik kapitalist sınıf, toprağın rasyonel olmayan bir şekilde kullanılması, hep emperyalist kapitalizmin zorunlu sonuçlarıdır. Dolayısıyla bugün geri bıraktırılmış ülkelere ileri kapitalist ülkelerin bundan birkaç asır önceki şekilleri diye bakılamaz, ileri kapitalist ülkelerin hiçbirisi geri bıraktırılmış ülkelerin şimdiki özelliklerine sahip değildi ve geri bıraktırılmış ülkeler de ileri kapitalist ülkelerin şimdiki özelliklerine hiçbir zaman kavuşamıyacaklardır. Çünkü Batı Avrupa ve Amerikan kapitalizmi, tüm gelişimini ve günümüzdeki kudretini, Asya'daki, Afrika'daki, Latin Amerika'daki emekçilerin terine, gözyaşına ve kanına borçludur. Tatlı su sosyalistlerinin Batı'da bulup hayran oldukları her demokratik kurum, her teknolojik gelişme, milyarlarca insanın en korkunç bir şekilde sömürülmesinin doğal sonucudur. Bir kelimeyle, kapitalist gelişmenin gerçekleşebilmesi için Asya, Afrika, Latin Amerika halklarının ve toplumlarının sömürülmeleri, ezilmeleri, «GERİ BIRAKTIRILMALARI» gerekliydi.

GÖRÜYORUZ ki, geri bıraktırılmış ülkeler ne feodal, ne de yarı feodal toplumlardır. Bunlara kapitalist öncesi toplumlar adını da veremeyiz. Çünkü ilerde ileri kapitalist bir toplum halini almalarına emperyalist kapitalizmin imkan vermeyeceği ve bu nedenle bütün geri bıraktırılmış ülkelerde milli burjuva adı verilebilecek bir sınıfın da gelişemeyeceği meydandadır. Şu veya bu nedenle böyle bir sınıfın ortaya çıktığını ve toplumu kapitalist aşamaya götürmek görevini üzerine aldığını bir an düşünsek bile, böyle cılız bir burjuva sınıfının Batı Avrupa ve özellikle Amerikan kapitalistleriyle dünya pazarlarında rekabete girişebileceğini ve bu rekabette başarı sağlayabileceğini düşünmek en hafif deyimiyle safdillik olacaktır. Cumhuriyetten sonra yurdumuzda olduğu gibi, devlet eliyle milli burjuva yaratılmasına çalışılsa dahi, bir süre sonra bu sözümona milli burjuvanın, komisyonculuğu, ithalat ve ihracatçılığı, spekülasyonu, tek kelimeyle kompradorluğu milli sanayici olmağa tercih edeceği ve de ettiği ortadadır. Demek ki, geri bıraktırılmış ülkelere kapitalist öncesi toplumlar diye de bakamayız.

Öyleyse nedir geri bıraktırılmış ülkeler? Daha yukarıda da belirttiğimiz gibi, geri bıraktırılmış ülkeler, doğal zenginlikleriyle, işgüçleri kapitalist ülkeler tarafından sömürülen ve yine kapitalist ülkelerin sanayi ürünlerinin monopol fiyatlarla satıldığı pazarlardan başka bir şey değildir. Emperyalist kapitalizm bir ülkede doğrudan doğruya kompradorları, bir başkasında milliyetçiliği tutuculuk haline getirebilecek küçük burjuvayı, yine bir diğerindeyse bir baskı ve talan örgütü haline sokulabilecek olan orduyla kiliseyi tutacak ve devrimci potansiyeli değişik biçimlerde yokedecektir. Devrimizde feodal görünüşteki Endonezya'nın da, faşist generallerin egemen olduğu Yunanistan'ın da, sözümona burjuva demokrasisinin içindeki Türkiye'nin de temel gerçeği bir ve aynıdır. Bu ülkelerin hepsi emperyalist kapitalizmin sömürü kaynaklarıdır ve bugünkü şartlar içerisinde emperyalizm Endonezya ve Yunanistan'da tutucu ordu ve dinadamlarını, Türkiye'de ise kompradorlarla bürokratik kapitalistleri tutmaktadır. Yarın koşullar değişince diğer tutucu güçlerin destekleneceği ve iktidara getirileceği muhakkaktır. Nitekim bu nedenledir ki, emperyalist kapitalizm, örneğin Türkiye'de orduyu yozlaştırmaya çalışmakta, küçük burjuvanın en tipik temsilcisi olan esnafı mukaddes cihada çağırmakta ve böylece ilerde meydana gelebilecek devrimci bir gelişim için yedek kuvvetlerini şimdiden mevzie sokmaktadır.

BU kısa ayırımdan sonra geri bıraktırılmış ülkelere niçin feodal, feodal - kapitalist, yada kapitalist öncesi toplumlar diyemeyeceğimiz ortaya çıkmaktadır. Geri bıraktırılmış ülkeler, iç özellikleri ve toplumsal yapıları emperyalist kapitalizm tarafından belirlenen ve mevcut koşullara en uygun şekilde bazen tutucu şeyhlerle dinadamları, bazen şan, şöhret, madalya, kat ve araba düşkünü generaller, bazen de düzenbazlığı ve kapıkulluğunu bir sanat haline getirmiş kompradorlar aracılığıyla soyulan toplumlardır. Burada, çok kereler ve genellikle yukarıda adı geçen tutucu sınıfların aracılık görevini aynı süre içerisinde bir arada yaptıklarını da belirtelim. Geri bıraktırılmış ülkelerde tutucu küçük burjuvayla, kompradorlar ve yozlaştırılmış kurumlar arasındaki çekişmelerin nedeni, rejim üzerinde anlaşamamalarından değil, toplam artık değerden emperyalist kapitalistlerce kendilerine bahşiş şeklinde bırakılmış olan miktarı aralarında paylaşamamalarındandır.

Emperyalist kapitalizme askeri, siyasi ve ekonomik bağlarla sıkı sıkıya bağlanmış olan geri bıraktırılmış ülkelerin kalkınmalarına imkan yoktur. Geçmişin kısa, fakat burjuvaca olmayan bir araştırması, bize geri bıraktırılmış ülkelerde rastlanılan sınırlı ve yetersiz ilerlemelerin hemen hepsinin de emperyalist baskının zayıfladığı yada kısa bir süre için ortadan kalktığı dönemlerde gerçekleştirilebildiğini açıkça göstermektedir. Andre Gunder Frank, Latin Amerika ülkelerinden özellikle Arjantin, Brezilya, Meksika ve Şili'nin sanayi alanındaki gelişmelerinin genellikle dünya savaşlarıyla bu savaşlar arasındaki depresyon yılları arasında gerçekleştiğine dikkati çekmektedir. Dünya kapitalist ticaret bağlarının ve emperyalizmin baskısının zayıflamasıyla, Latin Amerika ülkelerindeki yatırımlar da azalmış ve ülkeler kendi iç kaynaklarını daha verimli bir şekilde kullanmak imkanlarına kavuşmuşlardır. Emperyalizmden kendisini tamamen koruyabildiği için sanayi devrimini büyük ölçüde gerçekleştirmiş ülkelerin en iyi örneği ise, Japonya'dır. Japonya'daki hammadde kaynaklarının çok yetersiz olmalarına rağmen ve belki biraz da bu yüzden, Japon kapitalizmi büyük bir hızla gelişmiştir. Bunun en büyük nedeni, Japonya'nın İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar dünya finans kapitalinin etkilerinden bağımsız kalabilmesiydi. Aynı şekilde Türkiye de, önemli sayılabilecek ekonomik ve sosyal bir gelişimi, bağımsızlık savaşının kazanılmasından ve kapitülasyonlarla yabancı sermayenin egemenliğinin kısa bir süre için de olsa ortadan kaldırılmasından sonra gerçekleştirmiştir.

GÖRÜYORUZ ki, emperyalist kapitalizm, kendi çıkarlarını koruyabilmek, varlığını sürdürebilmek için milyarlarca şehir ve köy emekçisini sömürmek ve bu emekçilerin yaşadığı ülkeleri geri bırakmak zorundadır. Çünkü sınırlı da olsa, ekonomik bir kalkınma yine belirli bir kültürel ve sosyal kalkınmayı doğuracak, sosyal ve kültürel kalkınmaysa, sömürülenlerin gözlerinin açılmasına sebep olacaktır. Gerçeklerin, yani sömürüldüklerinin bilincine varan geri bıraktırılmış ülkeler halklarının kendilerini geriliğe mahkum eden iç ve dış düşmanlarına karşı birleşecekleri, kendi kaderlerine sahip olmak isteyecekleri, diğer bir deyişle, ekonomik ve siyasi bağımsızlıkları için mücadeleye girişecekleri apaçıktır. Ucuz hammadde kaynaklarıyla işgücünü ve dış pazarları elinden kaçırmak istemeyen emperyalist kapitalizm, bu devrimci gayretleri önleyebilmek için her yola başvuracak, geri bıraktırılmış ülkelerdeki satılmış siyasileri, kompradorları, dinadamı kisvesindeki sahtekarları, kararsız küçük burjuvayı, kudretleri göbeklerinin çapı ve burunlarının büyüklüğü ile orantılı generalleri gerektiğinde parayla ve gerektiğindeyse silahla, kanla, ateşle destekleyecektir. Bu korkunç politikanın örneklerini vermenin gereği dahi yoktur. Vietnamlıların, Korelilerin, Panamalıların, Dominiklilerin, Arapların başına gelenler ortadadır.

KÜÇÜK BUR

Filistin Sorunu ve Ortadoğu'da devrimci mücadeleye kimin öncülük edeceği konusunda, New Left Review'un Eylül - Ekim 1969 sayısında Fawwaz Trablusi'nin önemli bir incelemesi yayınlanmıştır. Küçük burjuvazinin devrimci mücadelede öncülüğünün iflasını marksist-leninist bir yorumla saptayan Trablusi, incelemesini şöyle tanıtmaktadır: «*Filistin Kurtuluş Hareketi, kendi içinde bir sorun olarak değil, emperyalizmin en yoğun faaliyet alanı olan Ortadoğu devrimci hareketi içinde ele alınmalıdır. Bu bölge, eskiden beri, değişik ama içiçe girmiş iki yabancı baskıya maruz kalmıştır. Bir yanda siyonist kolonyalizmi, diğer yanda değişik biçimlerde ortaya çıkan batı emperyalizmi... Bu deneme, bölgedeki siyonist ve emperyalist akımların birbirlerine olan etkisi sonucu ortaya çıkan temel çelişkiyi tanımlamakla başlar. Daha sonra bu temel çelişkinin bir cephesi olan Filistin Kurtuluş Mücadelesi marksist - leninist bir yorumla incelenir.*» Çok uzun olan bu incelemenin, «*temel çelişki*», «*Küçük burjuva milliyetçiliğinin yükselişi ve çöküşü*», «*Haziran Harbi*» ve «*Sonuç*» bölümlerini kısmen özetleyerek sunuyoruz:

BUGÜN Ortadoğu ülkelerindeki temel çelişki Arap halklarının, ki Filistin halkını da içerir, İsrail Devleti'nin temsil ettiği bölgesel kolonyalist politikaya, öte yandan Arap oligarşilerinin temsil ettiği Batı neo-emperyalizmi'ne karşı mücadelesinde kendini göstermektedir. İşte bu iki çelişki (yani milli ve sınıfsal çelişkiler) temel çelişkiyi meydana getirmektedir.

Bu temel çelişki içerisinde, milli ve sınıfsal çelişkilerden her biri, zaman zaman ve birbiri ardısıra ağır basabilir. Böylece, Arap devrimci mücadelesinin (anti-siyonist ve anti-emperyalist mücadeleler) evrelerini, temel çelişkide ağır basan bu iki çelişkiden biri belirler.

Ne var ki, anti-siyonist mücadelenin öncüsü, sınıf mücadelesinin de öncüsü değildir; ikisi ayrılır. Arap hükümetleri anti-siyonist mücadelenin öncülüğünü ellerinde tutarlarken, sınıfsal mücadelede iç düşman olarak, yani kesin hedef olarak görülmektedirler. Bu noktada hemen şu temel soru ortaya çıkmaktadır:

Ortadoğu'daki milli mücadelelerle sınıfsal mücadeleler arasında ne çeşit bir ilişki vardır? Yani, bu iki çelişkinin karşılıklı bağları ve temel çelişki içindeki ayrılıkları nelerdir?

Giderek bunu şöyle bir teorik ve stratejik soru izler:

Milli mücadele nasıl ve ne dereceye kadar sınıfsal mücadeleyi geciktirir, gizler yada tam tersi, yoğunlaştırarak bir patlamaya sürükler? Ve hangi durumlarda birinin zaferi, diğerinin zaferinin ön koşulu olur?

Bu soruların cevabını, küçük burjuva milliyetçiliğinin 1957-1967 yılları arasındaki yükseliş ve çöküş sürecinde aramak gerekir.

NASIR BÜROKRASİSİ
— Halksız bir yönetim —

Süveyş Olayı'ndan sonraki durumun en belirgin özelliği, Ortadoğu Arap ülkelerindeki temel çelişkiye sınıf mücadelesinin ağır basması olmuştur. Sina Yarımadası'na yerleşen Amerikan askerleri Mısır ve İsrail ordularını birbirinden ayırınca, Filistin Sorunu bir süre için ikinci plana atılmıştır.

1967 Mayıs - Haziran aylarına kadar süren sınıf mücadelesi, anti - emperyalist küçük burjuva milliyetçilerinin, emperyalizmle işbirliği halindeki egemen zümreye karşı mücadelesi şeklinde cereyan etmiştir. İşbirlikçi egemen zümre, kendilerine karşı çıkan küçük burjuva milliyetçilerini, «milli cepheyi bozmak»la suçlamışlar ve bu sınıfsal mücadelenin ancak ortak düşman İsrail'in işine yarayacağını ileri sürmüşlerdir. Buna karşılık küçük burjuva milliyetçileri ise, siyonizm ile Arap gericiliğinin bir madalyonun iki yüzü olduğunu belirterek **«Arap gericiliğinin üstesinden gelmek, Filistin'in kurtuluşu yolunda ileri bir adım olacaktır»** diyorlardı.

Öte yandan, Filistin Sorunu, kendi aralarında çatışma halinde olan Arap ülkelerinin aralarını bulmak için mükemmel bir vesile olmuştur. 1964-65 Arap zirve konferanslarında, İsrail'in Ürdün Nehri suları meselesini oyalama politikasına karşı bir ortak Arap Mücadele Cephesi'nin toplanmasına karar verilmiştir. Sonuç olarak, Filistin Kurtuluş Cephesi, Filistin'deki Arap Birliği'nin kötü bir kopyası olarak ortaya çıkmıştır. Mısır ile Suudi Arabistan arasında yapılan Cidde Anlaşması ile Yemen İçsavaşı'nın durdurulması kararlaştırılmıştır. Askeri alanda Birleşik Arap Komando Teşkilatı kurulmuştur. Böylece Arap dünyasında iki taraf uzlaşıcı bir tutuma sürüklenmişlerdir. Bu durum, anti-emperyalist ve anti-siyonist mücadelede küçük burjuvazinin öncü milli sınıf olamayacağının belirtilerini ortaya koymuştur.

Bu on yıl süresince Arap devrimci mücadelesi şu önemli olaylarla belirlenmiştir:

1958'de Suriye ile Mısır arasında Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin kurulması, Eisenhower Doktrini, 1958-59 Lübnan İçsavaşı, 1958 Irak Devrimi, Kuzey Yemen Cumhuriyeti'nin kuruluşu, 1962'de Mısır ve Suudi Arabistan'ın Yemen İçsavaşı'na karışmaları, 1961 sonrası Nasırcılığın (millileştirmeler ve Milli Tüzük) ortaya çıkışı, 1963'te Suriye'de Baasçıların iktidara geçişi, 1963-64 arasında Irak'ta kısa ömürlü bir Baasçı hareketin olması...

Bu gelişmeler, üç arap ülkesinde (Lübnan, Ürdün, Suudi Arabistan) Fransız ve İngiliz emperyalizminin yerini Amerikan emperyalizminin aldığı sıraya rastlamaktadır. Amerika'nın Nasır'cı, Baasçı ve tüm olarak radikal Arap mücadelelerine karşı tutumu üç safha arzetmiştir: Ses çıkarmama, iç işlere karışma ve sonunda reddetme... Bu son safha, ordunun modernleşmede ve birleşmede en etkin güç olduğunu savunan **«yeni orta sınıf»** teorisinin çöküşüyle aynı zamana rastlamaktadır. Bu safha, ayrıca, Amerikan emperyalizminin **«milli devrimci»** rejimlere karşı saldırıya geçtiği devreyle çakışmıştır.

Yeni sömürgeciliğe karşı verilen yeni Arap milli mücadele hareketinin özellikleri nelerdir? Bu soruyu cevaplayabilmek için Mısır'daki Nasırcı ve Suriye'deki Baasçı rejimlerin yapılarını incelemek gerekir.

Gerek Baasçı, gerekse Nasırcı hareketler, Ortadoğu'da şehir küçük burjuvazisinin başı çektiği hareketlerdir. Daha sonra bu harekete, Suriye'de olduğu gibi, işçilerden ve topraksız köylülerden de katılmalar oldu. Ama bu iki sınıf da kavgaya küçük burjuva sloganlarıyla ve onun çıkarlarına alet olarak katıldılar. Yapılanlar, hareket olarak, **«milli burjuva devrimi»**ni gerçekleştirme yolundaydı. Yani, siyasal bağımsızlık, devletçilik ve burjuva toprak reformu...

Nasırcılık Suriye'de, 1961-1963 yıllarında büyük sermaye girişimlerinin millileştirilmesini bozan ve toprak reformunu sabote eden bölücü, reaksiyoner rejime karşı gelişmiştir. Bu hareket, Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin kurulduğu dönemde, tüccar ve zanaatkâr orta sınıfın, işçilerin, köylülerin, öğrencilerin ve Suriye partilerinden bazı kişilerin hayli ilgisini çekmiştir. Şüphesiz bu hareket bir kitle hareketidir. Fakat hareket kendiliğinden ortaya çıkıp örgütlenmemiştir. Parçalanmış bir şekilde gelişmiş ve sadece siyasal değişmeyi amaçlamıştır. Yığınları ikinci plana atan ve sosyo-politik değişmelerde yığın hareketine güvenmeyen küçük burjuva milliyetçiliğini yansıtan bir askeri iktidar olmaktan öte gidememiştir. (Coup d'état).

● *Küçük burjuva öncülüğünde kurulan rejimler, kısa zamanda egemen sınıf oluveren imtiyazlı azınlık hareketleriyle sınırlıdır.*

Baasçı rejimin ideolojisi sosyal açıdan heterojen ögelerin bir terkibidir. Rejim çok yönlü olarak üç sloganla ortaya çıkmıştır: Birlik (Arap Birliği), Özgürlük (milli bağımsızlık ve burjuva demokrasisi anlamını içerir) ve sosyalizm (burjuva toprak reformu, büyük endüstrinin millileştirilmesi, özel mülkiyete ve miras hakkına

saygı). Fakat bütün bu Baasçı misti-
sizmi, sosyal yapıdaki çelişkileri ye-
ketmekten uzaktı. Ne zaman bu üç
slogan arasında bir tercih yapılmak
istense, partide bölünmeler patlak ve-
riyordu. Son zamanlarda ortaya çıkan
«**Sol Baasçı**» şeklindeki devrimci is-
min özelliği, partinin artık bütün b
kavram ve fikirlerin toplumsal so-
runları çözmede hiçbir yararı olmaya-
cağını anlamış bulunmasını gösterme-
sidir. Ancak ortaya atılan bu «**So**
Baasçı» devrimci deyimiyle, günlü
politikadaki Baasçı tutum arasındak
derin uçurumu da iyice belirlemek ge-
rekmektedir.

En yeni Nasırcı ideolojinin öz
her türlü sınıf diktatörlüğüne kar
çıkmak ve «sınıf farklarının barış
yollarla, kan dökülmeden ortadan
kalkmasını sağlamak»tır.

Baasçı ve Nasırcı rejimler şu or-
tak noktada birleşmektedirler: Bur-
juvalaşmış, küçük burjuva kökenli
imtiyazlı azınlığın, eski düzenin ka-
lıntısı olan bürokratlar ve millileşti-
rilmiş büyük sermayenin eski yönetici-
leriyle birlikte, devletin asker-bürok-
rat kontrol mekanizması sayesinde
milli artık ürünü tasarruf etmesi...
Sosyalist ülkelerdeki bürokrasinin ak-
sine, bu imtiyazlı zümre, kelimenin
tam anlamıyla bir «sosyal sınıf»tır.
Bu sınıf, tarımda, küçük ve orta en-
düstride ve özellikle yapım endüstr-
sinde üretim araçlarının sahibidir. İ
ticarette, tefecilikte sermaye sahibi o
duğu gibi, bütün karar verme yetkil
rini kullanarak tüm devlet sektörün
denetimi altında tutmaktadır. Öze
likle tarım kesiminde üretim ilişkil
rinde devrim yapamadığı için, geli
menin ön koşulu olan ilkel serma
birikimini de sağlayamamaktadır. Ç
ğunlukla bu yeni sınıfın ihtiyaçları
cevap veren ve ona sosyal bir pres
sağlayarak onu eski dönemin burj
vazisi ve aristokrasisi ile aynileştir
tüketim endüstrisinin gelişmesi se
maye birikimini geciktirmekle kalm
yıp, paranın kapitalist dünya pazar

JUVA ÖNCÜLÜĞÜNÜN İFLASI

nna akmasına yolaçmıştır. Bu duru. nun kesin sonucu, dünya pazarlarının etki alanlarından biri olmak ve gide. ek yeni emperyalizmin ekonomik bo. yunduruğu altında kalmaktır. Bu eko. nomik bağımlılık, sözü geçen rejimle. rin «siyasal bağımsızlık» adı altında sistematik bir anti-emperyalist kav. ga vermelerini olanaksız kılmaktadır. Emperyalizm şöyle esaslı bir saldırı. ya geçse, bu rejimler sallanacak ve belki de devrileceklerdir. Bu durum. da tek almaşıkları, bir türlü söküp atamadıkları **«kanlı sınıf çatışmaları»** ve **«tek sınıfın diktatörlüğü»** gibi kav. ramları bir yana bırakıp karşı - dev. rimci olmaktır. Bu tip rejimler, yal. nızca kısa zamanda egemen sınıf o. luveren imtiyazlı azınlık hareketle. riyle sınırlıdır. Yoksulluğun hüküm sürdüğü geri kalmış ülkelerde, bu re. jimleri, iktidar hırsı ve elde edecek. leri politik ve sosyal imtiyazlar be. lirler! **«Sınıfsal bilinçlerinin aldığı bi. çim, polis baskısıyla belirlenir.»** (Re. gis Debray).

ARAP KİTLELERİ ANTİ - EMPERYALİST BİR GÖSTERİDE
— Devrimci mücadele için siyasi örgütlenmeleri önleniyor —

● *Arap birliğini sağlayacak o- lan güç, kesinlikle burjuva- zi milliyetçisi olamaz ve şimdiye kadar da olama- mıştır.*

Gerek bu imtiyazlı zümrenin sı. nıfsal yapısı, gerekse bunların geniş halk yığınlarının devrimci niteliklerine karşı duydukları güvensizlik sonucu, bu rejimlerle Arap halkları hareket. leri arasındaki ilişkiler, kimi zaman sıcak savaş, kimi zaman barış içinde bir arada yaşama biçiminde gelişmiş. tir.

Şurası bir gerçektir ki, eğer bu. gün bir Arap Birliği kurulacaksa, bu. nu sağlayacak olan güç, kesinlikle kü. çük burjuvazi milliyetçisi olamaz ve şimdiye kadar da olamamıştır. Çünkü küçük burjuvazi iç bütünselliği olma. yan bir yapıya sahiptir ve politik gü. cü ele geçirdiğinde, yetkiyi küçük burjuva ideolojisinden kopuk, devlet burjuvazisini oluşturan imtiyazlı bir azınlık eline vermeye yöneliktir. Bu durumda egemen olan, yöneten, küçük burjuva sınıfı değildir, ancak onun burjuvalaşmış kesimi, devletin askeri -bürokratik mekanizması yoluyla ye. ni üretim ilişkileri yaratabilir. Onun için, iktidardaki zümre, kendi sınıfı i. çinde bile iktidara yönelik bütün ha. reketleri bastırmak zorundadır.

Haziran 1967 savaşı, Ortadoğu A. rap ülkelerindeki devlet burjuvazisi rejimlerinin «sınırlı yanlarını, çelişkile. rini ortaya çıkardı. Haziran savaşı, ayrıca, siyonizme ve emperyalizme karşı **«milli egemenlik»** rejimlerinin çöküşünün de başlangıç noktası oldu.

1967 Arap - İsrail Harbi, Ortadoğu temel çelişkisini yaratan millici yurt. sever nitelikteki kavga ile sınıf kav. gaları arasındaki çelişkinin gitgide yoğunlaşarak, patlama noktasına eriş. mesinin bir ürünüdür. Her zamanki gibi, bu yoğunlaşma Arap ve İsrail ülkeleri arasındaki bir çelişki gibi gözüktü.

Harbe yol açan özgül durum, şu iki akımın birleşmesiyle belirleniyor. du: 1) Amerikan emperyalizminin, Üçüncü Dünyanın millici hareketleri. ni sardırma hareketi, 2) Emperyaliz. min kanatları altındaki siyonist kolo. niyalizmin Mısır'daki Nasırcı ve Su. riye'deki Baasçı rejimler tarafından engellenmesi.

Mısır'daki Nasır rejiminin 1957 yılından beri Filistin Sorununa pasif kalışı, Suudi Arabistan ve Ürdün'e tehditkar halk hareketlerinin başlama. sına yolaçmıştı. İşte, Nasır'ın Ameri. kan askerlerinin Mısır'dan çekilmesi. ni istemesi, İsrail sınırına yığınak yapması ve Akabe Körfezini İsrail gemilerine kapatması, bu tehdit çer. çevesinde ele alınmalıdır...

● *Ortadoğu devrimcilerinin en büyük görevi, politika sah- nesine işçileri ve köylüleri onların kendi ideolojileri ve sloganlarıyla getirmeleridir.*

Bu denemenin de ortaya koyma. ya çalıştığı gibi, Arap Devrimi, ken. di başlarına özerk görünen, ama bir. birlerine diyalektik olarak bağlı iki mücadeleden oluşur: Anti - emperya. list sınıf mücadelesi ve anti - siyonist mücadele. Hiçbiri diğerinin sonucunu beklemek için geciktirilemez. Biri di. ğerinin yerini alamaz. Soru stratejik bir sorudur: Orta Doğu'daki siyonist - emperyalist zincirin hangi halkası en çabuk kopacak? Bugünkü koşul. larda, Siyonist Devlet (İsrail) bu zin. cirin en zayıf halkası olarak görün. memektedir. Ayrıca İsrail Devleti'ni ayakta tutan emperyalist güçlere kar. şı Filistin halkı tek başına bir mü. cadele veremez. Fakat bu, Filistin halkının silahlı mücadelesinin, halka. nın en zayıf yerinin başka bir yerden kopmasını beklemesini yada mücade. lenin başka bir cepheye aktarılmasını gerektirmez. Şu anda bölgedeki güçler dengesi, Filistin silahlı mücadelesinin, arkasında dayanacağı bir güç olma. dan yaşayamayacağını ve bir halk savaşı yaratamayacağını göstermek. tedir.

Filistin halkının silahlı mücade. lesi, kendisini tasfiyeyi amaçlayan saldırılara karşı durmak zorundadır. Sürekli olarak iki düşmanla birlikte savaşamaz. Ürdün'de Haşimi dikta. törlüğüyle silahlı Filistin halkı uzun süre bir arada yaşayamaz. Sorunun şu yada bu şekilde çözüme ulaştırıl. ması şarttır. İşte yüz yüze gelme yo. luyla Filistin halkı gerçek dostlarını ve gerçek düşmanlarını öğrenecektir. Filistin halkı, silahsızlanıp çekilmey. le, içerde anti - emperyalist mücade. le veren sınıfların ve hareketlerin a. rasında seçim yapmak zorundadır. Bu noktada anti - siyonist mücadele ile sınıf mücadelesi içiçe girecektir. Fa. kat bunun gerçekleşebilmesi için sı. nıf mücadelesi verecek güçlerin ön plana çıkması gerekir. 1967 Haziran yenilgisi, Arap Komünist Partisi'nin ve küçük burjuva milliyetçiliğinin da. ğılmasını kolaylaştıran bir olaydır. İ. kincisinin dağılmasını sağlayan en önemli neden, Nasırcı Arap Milli Ha. reketi içindeki bölünmelerdir. Bu ör. güt (Arap Milli Hareketi) bugün da. ğılmıştır ve yerini Ortadoğu'nun bir çok kesimlerinde anti - emperyalist kavga veren işçi, köylü ve devrimci aydınların oluşturduğu düzenli ve is. tikrarlı marksist - leninist kümelere bırakmıştır.

Bütün bu olaylar Arap politika sahnesine yeni bir sınıfın yükselişini değil, şu anda Arap Devriminin öncü. sü görünen şehir küçük burjuvazisi. nin bir krize doğru sürüklendiğini or. taya koyar. ORTADOĞU DEVRİMCİ. LERİNİN EN BÜYÜK GÖREVİ, PO. LİTİKA SAHNESİNE KENDİ İDEO. LOJİLERİ VE SLOGANLARIYLA İŞÇİ VE KÖYLÜLERİ GETİRMELE. RİDİR. Bu tarihi görev ancak teorik ve örgütsel araçlar kullanılarak yeri. ne getirilir. Bu süreçte, Arap Devri. mi'nin şu iki ayrı grubu arasında bir güçbirliğine gidilmelidir: Silahlı Fi. listin halkının örgütleri ve Arap yı. ğınlarının proleter öncüleri... İŞTE ZAFER BUNA DAYANIR.

New Left Review'dan
Çev: M. Aynibal - F. Pekin

silaha sarılarak devrimci savaşın öncülüğünü bizzat üstlenen

halk gerillaları

Kişi, örgüt, ideoloji ve devrim ışığında :

ARTIK, BiR SORUMLULUK GEREK !

«Bir şey karşısında, ya onunla, yada onun eş değeri ile sorumlusun...» (Eski bir hukuk kuralı)

TİP TEKRAR AYNI ŞEVKLİ ATILIMA KAVUŞABİLECEK Mİ?

HER gün değişik bir takım olaylar ortaya çıkıyor. Bundan olağan ne olabilir? Fakat dikkatlerden kaçan, bunların arasındaki diyalektik ilişki ve daha yüzeyde kalmakla birlikte, gene aralarındaki nedensellik bağıdır.

Üretim araçlarının mülkiyeti, gene aynı üretimdeki güçler ve ilişkiler, bütün bütüne aydınlığa çıkarılamayan konulardır bizde. Çıkarılmadıkça da, etkilerini yayamadığımız, yayamadıkça da yitirdiğimiz konulardır. Üst yapıda, egemen güçlerin, sayısı onbinleri aşan töre kurallarına kimi defa dayanarak (: çünkü, onları **kendilerinin yönetimi için** töreleştirmişlerdir), kimi defa da onların dışına çıkarak (: çünkü, onlar **kendileri tarafından** töreleştirilmiştir) sürdürdükleri düzen, bir sömürünün uygunluk kazanmasına yönelmiştir. Üstelik, bunu da hep kazanmıştır. Aksi olabilse idi, sömürü mü olurdu?

Bu sömürme, sömürülenlerde giderek bir alışkılık' yaratmış, tek yanlı bir töre saygınlığının tepeden geçirdiği bir suskunluğu da peşine takmış sürüklüyor. Hattâ bu, bir yerde bıkkınlığı da sürdü ortaya son sıralar: İşte 1969 modeli ve toplumun yarısında oy'a sevgiyi, o ünlü ve gururlu tutkuyu söndüren, katkısız ve paylaşılmasız Türk demokrasisi!

Yığındaki vatandaşın olsun, olaylara anlam ve değer vermek zorunda bulunan bilimsel gözlemcinin olsun, dikkatinin dağılması (: değişik olaylar karşısında) gene de çok olağan. Gözlemcinin, bu olayların içinde bir yanın sürdürdüğü çabaya katkısı olup olmadığı, hemen de önemli olmamakla birlikte, bu böyle. Şu da var ki, çabaya katılanların durumu ile, katılmayanların durumu olayların yansıdığı yanların büyümesi karşısında, bir yerden ötede ayrılaşır. Bu ayrılığın fazlasında, katılanların sorumluluğudur değişiklik yaratan. Bu sorumluluk, dönüşüm isteyen ve geniş anlamda dönüşüm ile özdeşleşmekte yararı olan çevreler bakımından bahis konusu olan, bir sorumluluktur. Belki, tüm bunun bilincinde olmak diye, bir algı yok ortada. Ama, gene de önemli olan bu, gerçekte.

Eğer, olaylara materyalist bir açıklama ile katışında bulunuluyorsa, onların devrimler çizgisindeki yerini tutturabilmek olanağı açıldığı gibi, yukarıdaki sorumluluğun da, gene aynı açıklığa kavuştuğu ve somutlaştığı görülür. Çünkü, bu halde, olayların sıra sıra ve bizim iradelerimiz dışında ortaya çıkmasını istemiyoruzdur. Onlara seyirci kalmıyoruzdur. Kaldı ki, bu yolda bir vurdumduymazlık içerisine kapanıyorsak, bu sapınçlı durumu da iradamizle seçtiğimiz ve gerçekleştirdiğimiz için, daha da sorumluyuzdur.

Eğer, toplumun bizi ilgilendiren ve sömürülmekte olan sınıflarında, kimi defa bir tevekkül ve kaderine rıza görüyorsak, bunun kaynağını, bizim ona tarihsel ve devrimci görevinde ortak yada destek olamayışımızda bulunacak bir ihanette aramalıyız. Bu ihanetin göze daha az görüneni, kendi kendimizi lakırdı çarkına çevirdiğimiz ve kurama bön gözlerle baktığımız, bilimsel miyopluktan doğar. Bu, sosyalizme açılacağı günlerin öncesinde bulunan her toplumda rastlanan, korkak ve tembel bir aydın çevresinin tutumudur. Kimi defa da, gerçek sınıfçı aydınlara, diğer bir takım aydın yardakçılarının kurduğu, bir karşı tutum tuzağıdır. Bilinç ve ideoloji eğitimi sokmak istediğiniz birlik ve örgütlerde, bunlarla sık sık karşılaşacaksınızdır.

Eğer, kendi çevremizde kadro, ekip, vb. gibi birlik kuramadığımızda da, bunun nedenlerini sınıfsal yakınlık ve ittifaklar dışında arıyorsak, bu defa aynı sorumluluk, bir eylem hipermetropluğundan doğmaktadır. Atılganlığını yitirip bir dedikodu savunuculuğuna geçilmiş ise, önce moral ve sonra da, başarı olanağı tüm kalkmıştır artık. Sömürülme biçimleri dolaylı bir yoldan gerçekleşen aydınlarda, bu daha çok rastlanan

bir olaydır. Çünkü, sömürüldüklerinin bilinci onlarda, çok daha güç oluşur. Sınıfların sömürülmesine de, aynı tutku ile eğilmeyebilirler. Sınıflara geçebilmesini engellemek için, sosyalist akımın önüne, bundan daha tehlikeli bir engel konamaz. Kaybedecekleri birçok ilişkileri olan, esasen burjuva nitelikli bağıtlar içinde bulunan aydınlar, böyle bir engelle karşılaşınca iki uca ayrılırlar, en azından: Ya birlikleri dağılır, yada o birliği ayakta tutan inançlarının saatını, yıllarca geriye alırlar ve akımdan uzaklaşırlar. Her iki halde de, sınıf ile ittifak ilişkileri, asla oluşma aşamalarına ulaşamaz. En iyi niyetli aydınlar, bu bakımdan en kötümser kimseler olmaya yüz tutan kapalı çevre öğütçüleri olurlar.

Bu iki aşamalı görmezlik, bir yerde körlük olur çıkar. Bilmeliyiz ki, bu körlükten de sorumluyuzdur. Çünkü hizmete koşulacak yerde, kendi kendimizi kör etmişizdir.

BÜTÜN BU SORUMLULUKLARIN çeşidi ne kadar çoğaltılırsa çoğaltılsın, TEK BİR KAYNAKTA birleştiği açık: İdeolojik ve devrimci bilgi ve bilinçten, bunun yanında da eylemden yoksunluktur bu kaynak. Başka da bir şey değildir. Çünkü, bunun dışında kalanlar, gerçekçi bir sosyalisti ilgilendirmez bile. Bu gerçekçilik, bir yerde kesinlikle, o sosyalistin doğrudan doğruya kendisini de, eğiten bir gerçeği ifade eder.

BÖYLE BİR PANORAMADAN ÇIKARILACAK sonuçlar olduğu gibi, daha öncesine gidilerek bulunması gerekli olan nedenler de vardır. Ancak, onları ortaya koyarken, şu yöntemi, aynı zamanda ve yanyana bir değerlendirme ile birlikte yürütmek şartı ile: Bu sonuçlar da, nedenler de, kesin ve açık bir görünüşlü birer sıralanış olarak, hem birbirilerine, hem aralarında bir sonuçlama ilişkisine bağlanarak ortaya konmalıdır. Bunu yaptıracak yöntem, hem diyalektik ve hem de tarihsel bir yönde gelişen maddeci yöntem olmalıdır. Eğer, bu yöntem daha öğrenilmemiş ve kullanılamıyor ise, gene onun doğrultusunda geliştirilecek objektif ve gerçek temellerden hareket ederek, düşünce ve bilince, giderek de ilerileri kestirmeye uğraşılmalıdır.

Bunu yapmakta savsaklama gösterilirse, sosyalistler kendilerine düşen tarihsel görevi, ne tam açıklığı ile görebilecek ve ne de gösterebileceklerdir. Orasından burasından derlenen inceleme özetleri, sıradan bir gözlem ve üstelik etkinlikten yoksun bir belediye muhalefeti niteliğini taşıyan günlük kışkırtılar olmakla kalacaktır, yapabildikleri. Bunların ise, ne kadar yanıltılara ve kısırdöngülere götüren bir yol olduğu açıktır.

●

BU SORUMLULUĞUN OLAYSAL ÖRNEKLERİ üzerinde durulacak bir konu olmakla birlikte, uzun ayrıntıları da gerektiriyor. Bu, daha ilerideki çözümlemelerin konusu olarak, şimdilik BİR YANA BIRAKILMIŞTIR. Ancak, şu kadarını daha şimdiden belirtelim ki, bizde sosyalizm yolunda yapılanlar, çoğu defa eksik, ya da ters yönde (: idealist yorum ve umutlanışlarla) yapıldı. Bunun için de, hiç zaman kaybetmeden üzerinde durmak zorunluluğu olan, şu aşamaya açıkça bir teşhis koymak zorundayız: Başarıya olduğu kadar, bulunduğumuz yere kadar da, tam bilinçle ve müttefikimiz olan sınıflara da bulaşan bir bilinç birliği ile ulaşmış değilizdir. Gerçek anlamda başarısızlığımız da bundandır.

BUGÜNKÜ TOPLUMUN, DAHA İLERİDEKİ SOSYALİST TOPLUMUN GERÇEKLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDIRILMESİ, yerli yerine konması ve öyle incelenmesine, NEDENSE, KİMSENİN ÜZERİNE EĞİLMEDİĞİ BİR ÇABADIR. Bu arada, bir takım yol arayıcı nitelikteki inceleme-

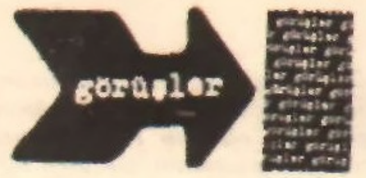
lerin yarattığı eleştiri ve tedirginlik havası gösterdi ki, bilimsel vesayet çok güç isteyen bir çabadır. Sosyalist topluma geçiş döneminin, kuram açısından olsun, somutlama eğilimi ile dış örnekli uygulamalardan olsun esinlendiği tutum, gerçekçi bir çözümleme yerine, (: öyle olmak gerekir iken) ola ola bir aktarmacılıktır. Bu sebeple de, bugün Türkiye için değişik örneklerde sosyalizm öngörüleri ileri sürülmekte, hattâ bunda daha önceleri için ters düşen sınıf bağıtlarına kalkışılmaktadır. Bu çeşit örneklemeler, sosyalizmin iktidar adayı olan örgütte bile yapılınca, nasıl parçalanmalara doğru gidildiği, en yakın olaylar...

SORUMLULUK KONUSUNDA, ilerideki tartışmalara bir başlangıç olmak üzere, SİYASAL ÖRGÜT AÇISINDAN da belirtilecek çok önemli noktalar vardır. Hemen işaretleyelim ki, şu gözlem çok dikkat çekici:

Diğer bütün siyasal örgütler, anayasal düzeni çiğneyen tutum ve davranışları ile tersine bir dinamizm içine girerlerken, sosyalist örgüt bu düzenin tek başına savunucusu olmuştur. Hattâ, ideolojik düzeyde, tek savunduğu ilkesel hukuk yazılı da, bu olmuştur. Böylece de, bilinçlenmek yollarını arayan sınıfların karşısında, onların ihtiyaçlarının cevaplanmasında statik bir duruma düşmüştür. İleriye dönük bir dinamizm gösterememiş, hattâ bunu eleştiri alanında bile yapamamıştır. Bunun bir sonucu da, toplum ve sınıf aydınları gözünde, siyasal yazar ve düşünürlerin, bir sosyalist kuram ve incelemeye dayanmasalar dahi, sosyalist oldukları kanısı yaratması oldu. Aynı aldanışın ön nedeni de, bu konuda partiden önce yeterli bir kuramsal yetişkinlik olmaması idi.

İşçi, köylü ve öğrenciler düzeyinde gösterdiği kimi ilgi azlığı, kimi defa da ilgisizlik, bu konuda bir yığınlaşmayı dağıttı veya engelledi. Bunun sonucunda da, toplumsal tepkiler dağınık ve daha kolay anlaşılıp bölüşülebilen sloganlar etrafında toplanmış, giderek karşıt sınıflar ittifakına götüren yollarda, denetsiz bırakılmışlardır. Bunun ilk sonucu, daima yeni bir parti kurulması konusundaki tartışmaları yarattı, zamanla bu gerçekleşmeyince CHP'ye slogan kaptırmalar başladı.

Bunu söylerken, tüm belirsizlikten belirlenebilire giden, bir takım aydınlatma çabalarını asla küçümsemiyoruz, elbette ki. Hele de, kimilerinin sanmakta

Dr. Mehmetcan KÖKSAL

Türkiye İşçi Partisi'nin seçimlerdeki yenilgisinden sonra sorumlulukların doğru şekilde saptanması ve ona göre yeni hamleler yapılması zorunludur

GERÇEKTE, bugün dünyada kendisini kabul ettirmiş yeni bir güç var: GENÇLİK.

Bu, öğrencileri aşan daha geniş bir çemberdir, şüphe yok ki. Özellikle de, bizim ülkemiz gibi, öğrenim olanaklarının az sayıda genç sayısına açılabildiği ülkelerde. Böyle olunca, gençliğin toplumun çoğunluğunun gerekli yararına göre yetiştirilmesini, hiç bir zaman savasaklamamak zorundayız. Tekrarlayalım: Çünkü, esasen mevcut öğrenim kuruluşlarında, kurulu düzenin ileride bedenen ve zihnen sömürüp, emeklerinden artık değer yaratacak güçler, karşı görüşe ve egemenliğe boyun eğecek insanlar inşa etmektedirler. Hatta, artan çağdaş teknik ve uzmanlık, bir yerde kapitalizmin aygıtları olarak, bugün yetişkinlerde, siyasal ve sınıfsal bilinci halen boğup yok etmektedir. Bunun sonucunda, işçi ve çalışanlar sorununu, sadece bir ücret seviyesi, zam, ödenek... olarak çoğu defa eşit olmayan kuvvetlerin sözleşme tartışmalarına bırakılmış konular olarak görmemelidir. Çünkü, böyle ilişkilerde beliren, bilinç yıkamalar giderek çoğu defa, aynı sınıfın insanlarının arasına, kıskançlık ve düşmanlık, ayrıcalık duyguları, ona göre de tutum birikimleri ekmektedir.

acele edecekleri gibi, hiç ve hiç inkar etmiyoruz.

Şüphe yok ki, bugün Türkiyede bir siyasal partiler enflasyonu var. Çeşitli ayırımlarla, kapitalist ve burjuva azınlık, değişik örgütlerde toplanarak, siyasal oy'u, sınıfsal tercihini yapamasın diye, yağma etmekte, onu bilinçsiz bir seçim ipoteği altında tutmaktadırlar. Oysa, bu yoldan doğan bir egemenliğin altında bulunanlar, çoğunluktadırlar ve burjuva olmadıkları gibi, kapitalizm ile çelişki içinde de olan sınıflardır. Onların oy çoğunluklarının, bir sınıfsal yönelti değil de, bir ekip tercihi olarak belirmesinin nedenini bulmak gerekir. Klasik demokrasinin seçim sosyolojisinde yapamadığını, zaman yapmıştır: Tercihlerde bu sapma oyun miktarını, niteliğini boğacak biçimde ve yükseltide şartlıyor. Bu ise, oy'un dışında da, eğitilip yer alacakları, eyleme girecekleri düzende bir örgütle karşılaşamamalarındandır. Bu, partiler enflasyonunda, sosyalist örgütün tekliği ve bu tekliğin yükümlerini yerine getirmesi zorunluluğuna dayanır.

Bunun içindir ki, Türkiye sosyalizmi ve ona açılacak olanlar, TİP'e sahip çıkmakla ve onda yapılması gerekli dinamik değişikliklerle, tek bir okul ve eylem merkezi kazanmak zorunluluğu ile karşı karşıya gelmişlerdir. Bu zorunluluğu ispat etmek gerekmez bile. Bunun bir başka ifadeside, bunun bugüne kadar hiç de gerekliği kabul edilmek istenmeyen konulardan birisi olmasıdır.

Gene şüphe yok ki, bu veri de, TİP'e yapılacak bir takım eleştirilerin kaynağı oluyor: Fakat, bu, TİP yanında bir ikinci sosyalist partinin kurulması ile, onun tema'laştırılması ile, TİP'in henüz ortaya çıkmamış oy'unu ve daha da önemli olacak olan tarihsel rolünü, görevini bölmek için bir sebep değil ki... Onun girmek zorunda bulunduğu doğrultuyu almasında, ona katkısını esirgememek her sosyaliste düşen bir görevdir, artık. Bu ise, parti içindeki engellemelerin de üstesinden gelmeyi gerektireceği için, bu konuda halen partideki kimselere düşen bir katkıyı da istemekte?

BÜTÜN bu dediklerimiz, bu bakımdan ayrıca mümkün ki: Türkiye'de bugün sosyalizme ilişkin bir düşün ve eylem birikimi vardır. Bunların sosyalist bir örgüt tarafından yararlanılıp, denet altına alınması gerektir. Bu siyasal tepki yığılımını yok sayamayız. Gittikçe kabaran suyu, bir barajda eğitmekte geç kalındığı müddetçe, onun türlü koşullara kendi dışında gideceği, yada götürüleceği açıktır. Nitekim çoğu defa da olan bu olmuştur. Omuzlar üzerinde, kalabalıklar arasında yükselen liderlere bakınız, sellerin ne getirdiğini göreceksiniz. Bugüne kadar sürdürülen eğitim tembelliğinin, sonuçlarının sosyalizm zararına işlemesinin önüne geçilmek gereğinin üzerinde daha da uzun durulabilir. Bu eğitime karşı sosyalist kanatta görülen alerjiyi yakinen biliriz. Bu anlayışı arıtmak gerekir.

Bir eğitim ve eylemi, siyasal bir örgütün desteklemesi, sosyalizm ve devrim için kaçınılmaz zorunluluktur. Özellikle, böyle bir eğitimin giderek eylemin - tutucu öğrenim kuruluşlarında, egemen sınıflarca nasıl yasaklandığı, gençliğin nasıl eğitildiği, bilir bilmez kişilerin bilimsel gerçekler karşısındaki saplantılı ön yargıları nasıl bağlayıcı olduğu... bu kadar açık iken.

YILLARCA süren ihmallerle, devrimci ve tarihsel görevlerini kullanmak gereğini duymayanlar, Türkiyeye, işte böyle bir görünüm çizdiler. Bugün ise, Türkiye'nin nasıl bir dünya konjonktürü içerisinde ve nasıl bir çıkmazda olduğu ortada. Bu gerçeği kabul etmek zorunda olduğumuz kadar, doğrudan doğruya bunun altında ezilenlerin yararına bir sonuçla da değiştirmek zorundayız. Çünkü, bu çıkmazın da imtiyazlıları vardır. Bellidir ki, kapitalist ve burjuva nitelikli bir iktidar, böyle bir kurtuluş yolunun yükünü üzerine alacak güçte, daha öncesinde de emelinde değildir. Çünkü, bu böyle gittikçe, onun işleri çevresinin arasında tıkırında gidecek.

O HALDE, ARTIK BİLİMİN VE SINIF SORUMLULUGUNUN ardına kadar açılmasını zorlamamak gününde, tam çalışma günü temposu ile girişimlerin günü gelmiştir. Gelecekte, gene oy'un kurallarını alt üst eden bir şartlanma ile, yığınlarının aldanmalarını sürdürecek bir bilinç sapmasının önüne geçmek, borçlu çıkacağımız hesaplarla karşılaşmamak için, buna sarılmamız gerekiyor.

Bize bunları tekrar tekrar yazmak gereğini duyurtan, daha önce de yazdıklarımıza bizi yönelten değişmez olgulardır.

Tüm Sosyalistler Göreve

● Aklınıza eski ata sözleri gelmesin sakın!

Karı bilmem ne olduktan sonra kapıyı bacayı kapasan ne fayda...

Geçti Bor pazarı, sür eşşeğini Niğde'ye...

Hayır, Bizim eşşeğimizi sürecek hiç başka bir yerimiz yok, bizim eşşeğimiz sağlam temeller üzerinden diyalektiğe uyarak tıkır tıkır tarihi sürecini tamamlıyor. Bu sürecin çabuklaşması, yani SENTEZ'E dönüşebilmesi için de şartlar gün geçtikçe müsaitleşiyor.

Yalnız biz sosyalistler sırt sırta vermesini bilelim.

Artık yeter be birbirimizi yemekten vazgeçelim.

Sosyalist parti içinde birbirini yemek halka ihanettir...

Şu zamanda, biz bir avuç halk asırlardır karanlığa itilmiş, bu ortam içinde Mihri'nin Demokratiği, Aybar'ın Güleryüzlülüğü, Aren'in, Boran'ın bilimselliği, Kuas'ın beyanatları, canımıza yetti...

Hepsine birden bela okumak geliyor içimden, okuyacağız, okuyacağız, yavaş yavaş topunun canına okuyacağız, amma davanın esas sahibi işçi, bilmem neyin tepesine bakıyor daha.

Onun için tüm sosyalistler iş başına.

KEMAL KOYAŞ
(TİP Kartal İlçe Başkanı)

Sandıktan Ne Çıkardık ?

● Sayın Süleyman Demirel'in seçimden sonra ilk demecidir:

Nutuk sahalarına bol bol vaat çıkardık,
Memleketi dört yılda iki üç kat çıkardık

Fakire soğan ekmek, çok sıkıntı çok emek
Zengine ballı börek, apartman yat çıkardık

İrticanın fesini, Amerikan sesini
Borçlanma partisini, gayet rahat çıkardık.

Fırak, simokin, urba, mecliste ucuz çorba
Kese, bavul ve torba, dış seyahat çıkardık.

Ezan ve mehter marşı, ortak pazara çarşı
Devrimcilere karşı bir sağ kanat çıkardık.

İşçi ve köylü dara, ithalatcıya para
Çilekeş memurlara bol nasihat çıkardık,

Madene yabancı el, tefeciye bol papel,
T.R.T ye hoş gazel, halka imdat çıkardık

Millet kesti ilgiyi, milyonlar oy vermedi
Cici demokrasiyi biraz sakat çıkardık

Tüm aydınlar hapise, soygunculara vize,
Adam gerekmez bize sandıktan at çıkardık.

Mehmet AYHAN
(TİP Beşiktaş İlçe Üyesi)

Burhan Felek'e Açık Mektup

● WDR'un Türkler için yaptığı türkçe yayında «gurbetlik» konulu konuşmanız verildikten sonra, sizin konuşmaların beğenilip beğenilmediğini öğrenmek istediğiniz belirtildi. Bu konuda diyeceklerim: Siz bir «İstanbul yazarısınız!» Size göre tüm ülke İstanbul'dur. Ve İstanbulun dertleri Türkiyenin birinci derdidir. Siz oldukça tutucusunuz da. Türkiyenin en ilerici yazar ve çizerlerine kendinize has uslûpla ara sıra saldırırsınız. Ve çoktan beri de «gazeteciler cemiyeti başkanı» bulunuyorsunuz. Türkiye geri kalmış bir ülkedir. Türkiye çirkef bir kapitalist uygulama ile adamakıllı sömürülmektedir. Batılı emperyalistlerle işbirliği yapan yerli kompradorlar ülkeyi yaşanılmaz bir düzeye vardırdılar. Ve bu gidişi gidiş sanan şakşakcılar arasında -maalesef- siz de varsınız. Oysa bu gidiş çok kirli karanlık bir gidiştir. Ve bu gidişi durduracak, ülkeyi kalkındıracak, kültürünü, dilini koruyacak çözüm yollarını getiren ülkemizin yüzakı kişilere bilinçsiz kaleminizle siz de saldırıyorsunuz. Geç efendim geç! Dediklerin radyoda karın doyurmuyor. Sen o konuşmalarını oralarda, Nişantaş'larda falan sürdür. Seni İstanbul'da dinleyecek, okuyacaklar bol bol vardır. Ama sen, bizim işçilerin sohbetçisi olamazsın. İlle de olurum, dersen, işine devam et ve uyku getiren konuşmalarını durmadan yolla. Ve «sevgili hemşehrilerim» diye de başla konuşmalarına. Kim sizin hemşeriniz a ünlü yazar? Bizim işçileri savunmayan, bizim yararımıza olacak değişmelerden yana olmayan bir Felek'le hiç bir alıp - vereceğimiz olamaz. Şimdilik bu kadar.

İsmail KAHRAMAN
(Frankfurt - ALMANYA)

Amerika'nın nüfuzu altında bulunan tüm ülkelerde uygulanmağa çalışılan «Filipin demokrasisi» aslında demokrasi olmayıp emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin çıkarlarını sürdüren bir ortaoyunudur.

Filipin demokrasisi Filipin'lilere kan ağlatıyor!

Selma ASHWORTH
— Londra'dan yazıyor —

FERDİNAND MARCOS
— Bir Amerikan kuklası —

BU hafta basında bir iki satırla geçiştirilen bir haber çıktı: Filipinler'deki Amerikan deniz üssü Subic'de bir Amerikalı denizeri mavzerle bir Filipinliyi öldürmüştür. **Amerikan askeri mahkemesinde yargılanan katil şu özürle suçsuz bulunmuştur: Ben onu yaban domuzu sanmıştım.**

İşte bu kadar... Bir kere Amerikanın pençesine düşmiye görün. Vatanınız son damlasına kadar sömürülür ve halklarınız yabandomuzu gibi kurşunlanır. Türkiye'mizde, Filipinlerin haritada yerini bilmiyenler bile **«Filipin tipi demokrasi»** sözünü işitmişlerdir.

Güney Çin denizi ile Pasifik Okyanusu arasında, kuzeyde Milliyetçi Çin'in Formosa adasına komşu, güneyde de Malezya ve Endonezyaya dayanan Filipinler irili ufaklı 7000 adadan meydana gelmiştir. Fakat bu adaların en genişleri on bir tanedir (Luzon, Mondanao, Samar, Negros, Palawan, Panay, Mindoro, Leyte, Cebu, Bohol, ve Masbate.) ve 30 milyonu bulan Filipinler nüfusunu %95'i bu on bir ada üzerinde yaşamaktadır.

1521'de Magellan tarafından İspanya'ya sunulmuş ve 1565'de resmen İspanyol boyunduruğu altına girmiştir. Tam 333 yıl İspanyol sömürgesi olarak yaşayan Filipinler'de 19'cu yüzyılda bir bağımsızlık hareketi başlamıştır. 1896'da ki İspanyol - Amerikan savaşından yararlanan Amerikalılar Filipinleri işgal etmişse de 1896'dan 1901'e kadar ihtilalci vatansever Filipinlilerle gırtlaklaşmak zorunda kalmışlardır. Sonunda Amerikan emperyalizmi Filipinleri kıskıvrak dize getirmiştir.

1896'dan bu yana Amerika Filipinleri gerçekten kalkındıracak tek bir reform yapmamıştır. Devlet ile din işlerini birbirinden ayırmış, Hıristiyanlık, sayısı 800.000'i bulan müslümanlar arasındaki kanlı kavgalara bir süre için son vermiş, eğitimin tamamen İngilizce olarak yapılmasını öngörmüş ve Amerikan tipi seçim sistemini memlekete sokmuştur. Ekonomik alanda Filipinler Asya'nın en geri memleketlerinden biridir. Amerika'nın kendisine sattığı her ham ve işlenmiş eşyayı almak zorundadır, fakat Amerika'ya satabileceği maddeler, Amerikan gümrük tarifeleri tarafından sınırlandırılmıştır.

1942'de Filipinler Japonya tarafından işgal edildi. 1946'da da Amerika Filipinlere bağımsızlığını tanıdı ve Filipin cumhuriyeti kurulmuş oldu. **Fakat Filipinlerin bağımsızlığı laf ola bir bağımsızlıktır... «Filipinlerin gerçek efendisi CIA'dır»** diyen Amerikalı gazeteci yerden göğe kadar haklıdır.

Önümüzde ki ayın 11'de 10 milyon Filipinli, oy sandıklarının başına gidecek. Eski Başkan Ferdinand *Marcos*, yeniden başa gelmek emelindedir. (Bu şimdiye kadar Filipin seçimlerinde vaki olmamıştır.) Rakibi de Senatör Sergio Osmenadır. Filipinlerde ki seçim kampanyası gün geçtikçe kızışmakta ve her gün kanlı olaylar yer almaktadır.

Başkan Ferdinand Marcos, bir çok illerde kontrolü elden kaçırmıştır. Ilocos Sur tam bir anarşi içindedir. Siyasi gangsterler dört yıldır Ilocos Sur'da **«kanlı bir festival»** havası yaşatmaktadırlar. Silah ve bıçakla öldürülenlerin sayısı 400'ü geçmiştir.

Seçimler yaklaştıkça cinayetlerin sayısı da artmaktadır. Bu hafta Huklandia bölgesinde Amerikan askeri radyo istasyonu Tarlac'da emniyet memurluğu yapan 10 Filipinli, makineli tüfekle temizlenmiştir.

Geçen hafta başında seçim kampanyasında çalışan bir memur öldürülünce Başkan Marcos, derhal uçakla Ilocos Sur'a gitti. **«Crilogos» ve «Singsons» siyasi çeteleri arasındaki kavgayı yatıştırmak için, onlara seçim sonrası vaatlerinde bulundu.**

Müslümanların yaşadığı Lanao ilinde ve Sulu adasında eşi görülmemiş kanlı bir seçim kampanyası hüküm sürmektedir.

Her gün, iki başkan adayının yolsuzlukları, ahlaksızlıkları hakkında çarşaf gibi yazılar yayınlanmakta, ağızdan ağıza rivayetler dolaşmakta ve seçim nutukları kirli çamaşırları ortaya dökmekten gayri bir amaç gütmemektedir.

Manila'dan Avrupa basınına yazı yollayan Filipinli bir gazeteci (Tarzie Vittachi) diyor ki: **«Şayet bu ithamların onda birinde gerçek payı varsa Filipinler hapı yutmuş demektir.»**

Amerikalı tarafından **«yaban domuzu»** diye vurulan Filipinli için Manila sokaklarında gösteri yapan öğrenciler, Amerikalının yeni baştan Filipin mahkemesinde yargılanmasını istemektedirler. Gerek Başkan Marcos, gerekse de Başkan adayı Osmena seçim nutuklarında bu konuya değinmemişlerdir.

Devlet adamlarının Amerika aleyhinde söz etmesi olağan iş değildir. Başkan Marcos ve rakibi Osmena, durmadan birbirlerine çamur atmaktan gayri bir şey yapmamaktadırlar. **Filipin bu tür yolsuzluk ve ahlaksızlık haberlerini öylesine kanıksamıştır ki, hırsızlık etmiyenin, dolap çevirmiyenin devlet mekanizmasında görev alabileceğini havsalası kavrayamamaktadır.**

Seçmenlerin para ile satın alınması gündelik olaylardandır. Bütün bir kasaba halkının para ile satın alınması olağandır... Hatta halk fakir yaşantısında böyle bir geliri sevinçle karşılamaktadır.

Devlet mekanizmasında, orduda, polis gücünde herkes birbirini CIA'ya satılmış olmakla itham eder... Herkes birbirinden CIA ajanı diye şüphe eder. Bu da çok yerinde bir şüphedir, zira doğuda az memlekette CIA yerli halk arasında bu derece kabarık sayıda ajanlara sahiptir.

Amerikalı CIA ajanlarının ise bini bir parayadır. Filipinler'de görev almış olan en azılı CIA ajanlarından bir kaç isim:

Dean J. Almy Junior, Manila'da askeri ataşelik etmiştir. Filipinlerde bulunduğu sıra CIA'nın en önemli elemanı olarak çalışmıştır.

Carl Henry McMillan, Peru'da İspanyolcasını, Pariste Fransızcasını mükemmelleştirdikten sonra deniz subayı olarak Amerikan donanmasında CIA elemanı görevini almıştır. Gene CIA ajanı olarak hariciyeye girmiş ve Filipinlerde yerli halk içinde ajan toplama işinde çalışmıştır.

Dr. Hubert Ladenburg, bu CIA ajanı 1941 yılında Amerikan tabası olmuş bir Almandır. Amerikanın AID yardım misyonlarında mali müşavir ünvanını taşır, fakat aslında CIA'nın elemanıdır. Seçim kampanyaları sırasında seçmenlerin satınalınmasını organize eden ajan budur.

William M. Williams, emekli subay ve AID'de görevli CIA ajanı.

Marian C. Conrey, elçilikte ataşe fakat gerçek görevi CIA ajanlığı.

Biz daha böyle pek çok isim sayabiliriz. Bunlar Filipinler'de ahlaksızlığı, yolsuzlukları, seçmenlerin satın alınmasını organize eden ve memleketi iktisaden olduğu kadar manen de çamura batıran CIA'nın bir kaç elemanıdır.

İşte Amerikanın sömürdüğü memleketlere reva gördüğü demokrasi: **«Filipin tipi demokrasi!»**

Hepimize ibret olsun!

Demokrasi adı altında egemen sınıflar tarafından sömürülen Filipin emekçileri

Portekiz'de faşizme direniş

10 ay önce, Eylül 1968'de Profesör Caetano, Portekiz'in yeni başkanı oldu. Despot Dr. Salazar'dan sonra, bu nisbeten genç ve liberal hukuk profesörünün yönetimi ele alması, çoğu kimselerin gönlüne su serpmiş ve Portekiz'de gerçek reformların yapılacağı umudunu uyandırmıştı.

Şimdi, genel seçimlere çok az bir zaman kala bu ümit çoktan sönmüştür. Geçenlerde Prof. Caetano'nun Brezilya gezisinde, Rio de Janeiro'da kendisine Portekiz dışında yaşayan siyasi sürgünler tarafından bir ültimatom verilmiştir.

Daktiloda Portekizce yazılmış olan bu ultimatomun bir kopyası Brezilyadan elden Londra'ya ulaştırılmıştır. Her ne kadar bu ufak olay, Avrupa'da fazla bir yankı uyandırmamışsa da, Latin Amerikada politik bir fırtına kopartmıştır.

İngiltere'nin The Guardian Gazetesi'nin yazarı, Mr. Patrick Keatleyin bildirdiğine göre, bu ultimatomun başlığı «Marcelo *Caetano*'ya *Açık Mektup*»tur. Ve Portekizli Demokratlar Birliği adındaki mülteci örgütlerinden 81 üyenin imzasını taşımaktadır. (Bu birliğin başkanı, bir süre Lizbon yakınlarındaki korkunç Caxias zindanında yatmış olan ve halen Brezilya'da siyasi sürgün hayatı yaşayan Prof. Ruy Luis Gomes'dir.) 81 imzanın sahipleri, Brezilya, Venezuella, Uruguay, Arjantin, Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da sürgün yaşayan Portekiz'lilerdir.

Bu açık mektupta Caetano rejiminin aksaklıkları beş noktada açıklanmaktadır:

1 — SÖZ HÜRRİYETİ:

«27 Eylül'de yaptığınız konuşmadaki vaadlerin hiçbiri yerine getirilmemiştir. İzlediğiniz politika. Salazar rejiminin damgasını taşımaktadır. Muhalefetin en önemli ulusal problemleri, özgür ve demokratik bir şekilde tartışılabilmesini sağlayacak hiçbir kanuni ve idari değişiklik yapmadınız.»

2 — AFRİKA :

«Halkımızın sömürge konuları üzerinde tartışmasının yasak olmasını şiddetle yermekteyiz. Hükümetin kendi kaderini kendi tayin etmek isteyenleri vatan haini ilan etmesi ve tutuklaması, Birleşmiş Milletler tarafından tanınmış hakkı çiğnemesidir. Portekiz'in . bugünkü sömürge politikası, sivil halka karşı cinayet işlemek, alınan esirleri işkence ederek öldürmek, sömürge halkına karşı napalm ve fosforlu bombalarla kimyevi savaş araçları kullanmaktır. Afrika'daki askerlerimizin sayısı 15.000'i bulmuştur. Ve savaş sadece ufacık Guinea'da 2.000 subay ve erin hayatına mal olmuştur. Bu ölü sayısı, Portekiz'in nüfusuna oranla Amerika'nın Vietnam'da kaybettiği asker sayısından daha yüksektir.

3 — POLİS:

«Polis baskısının azalacağına artmış olmasını protesto ediyoruz. Hükümet propagandasının aksine, Portekiz gizli siyasi polisi PİDE ile cumhuriyet muhafızlarının saldığı dehşet havası içinde halk ezilmektedir. Instituto Superior Tecniko ve Lizbon Hukuk Fakültesi ve nihayet Coimbra Üniversitesi tamamen kapatılmıştır. Afrikalı papazlar tutuklanmakta, aydınlar sömürgelerdeki temerküz kamplarına gönderilmektedir. Ve beynelmilel gözlemcilerin Portekiz'e girmelerine engel o*lunmaktadır.*»

4 — SEÇİMLER:

«Önümüzdeki genel seçimler içi. hükümetin hazırlamış şeklinin anayasaya aykırı olduğunu ilan ediyoruz. Seçim komitesi grupları kurulmasına izin verilmemektedir; adayların seçmenlerle özgür konuşmalarda bulunmasına set çekilmektedir, Son kırk yıl içinde olduğu gibi, şimdi de hükümet hileli seçimlere başvuracaktır.

5 — SEYAHAT ÖZGÜLÜĞÜ

«Portekiz'li siyasi sürgünlerin serbestçe seyahat edememelerinin sorumlusu sizsiniz. Hükümetin verdiği özel yönergelerle yurt dışındaki konsolosluklarımız bazı Portekiz siyasi sürgünlerine pasaport vermemektedirler. Bu da Lizbon'un da altına imza atmış olduğu insan hakları beyannamesinin 12. maddesini çiğnemek demektir.

«Portekiz bugün Batı Avrupa'da geliri adam başına en düşük, okuma yazma bilmeyeni en yüksek, en az üniversite öğrencisi olan, et, süt ve yumurta tüketimi en az ve verem ile çocuk ölümü nisbetinin en yüksek olduğu memlekettir. Ve Portekiz en çok siyasi mahkuma sahip olmakla bir rekor daha kırmaktadır.

«PİDE'nin derhal dağıtılmasını, Örfi idare mahkemelerinin kaldırılmasını, siyasi mahkumlara ve siyasi sürgünlere af çıkarılmasını, sömürge savaşına son verilmesini ve anayasa sınırları içinde seçime gidilmesini istiyoruz.»

Bu açık mektubun derhal harikalar yaratacağını tabii ki kimse ümit etmemektedir. Hele Brezilya'da yaşayan Portekiz'li siyasi sürgünler pek karamsardır. Yeni Brezilya rejiminin tutumu, Portekiz başbakanına gösterdikleri tantanalı misafirperverlik ve son haberlere göre Brezilya donanmasından iki harp gemisinin Afrika'da Guinea sahillerinde Portekiz donanmasına yardım etmesi, çok kişinin midesini bulandırmaktadır. Sürgünde bile bazı Portekizlilere hayat hakkı tanınmayacağa benzer.

Bir İtalyan yazarının dediği gibi, «Portekiz halkı, siyasi polis PİDE'nin yumruğu altında yaşayan, karnı aç, beyni yıkanmış bir sürüden farksızdır.»

Bütçesinin yüzde 50'si savaşa gitmekte, bir büyük kısmı da PİDE'yi, jandarmayı ve yurt içi ve dışı hafiyelerini beslemektedir. Böyle eli kanlı faşist rejimler, her ne kadar kırk küsur yıl yaşamışlarsa da, bir kırk yıl daha yaşayacak değillerdir. Geç de olsa, güç de olsa, halklar ayaklanacak ve faşizme son verecektir.

CIA'nın yönettiği silah ticareti

Geçen hafta İngilterenin Observer gazetesinde, Ekim ayının 23'ünde yayınlanacak bir kitaptan bazı parçalar basıldı!

Uluslararası silah alım satım piyasasında CIA'nın nasıl cirit attığı ve ne gibi dolaplar çevirdiği gün gibi ortaya çıkıyor. Samuel Cummings, 42 yaşında bir Amerikalı. Ve «International Armament Corporation» kısa ismiyle «Interarms»ın kurucusu ve patronu. «Interarms», hükümetlerin dışında, uluslararası silah alım - satım piyasasında en kudretli firma.

Fransa'nın güneyinde, Monako'da, Avenue Hector Otto'da 12 odalı bir binadan, Samuel Cummings dünyanın her yanına kol salmış, her memleketten silah alıp, her memlekete silah satan şebekesini idare ediyor.

Bu firmanın Londra'da Acton'da 50.000 ufak boy silah bulundurduğu bir deposu, bir de Amerika'da Virginia'da Alexandria'da 10 silah deposu var. Amerika'daki silah deposunda hemen her zaman 500.000 ile 600.000 arası silah bulunmaktadır.

Son 11 yıl içinde İngiliz ordusunun, piyasada satmış olduğu ufak silahların %90'ını Cummings satınalmıştır. 1960-61 yıllarında Sudan'a 1.166.000 sterling değerinde AR-10 tüfeklerinden satmıştır. 1962'de Portekiz polisine binlerce tabanca satmıştır. (İşin komik tarafı, Portekizlilerden bu tabancaları denizaşırı bölgelerinde kullanmıyacaklarına dair de söz almıştır.) 1965'de İspanya'nın sattığı 600.000 ufak silah ve tabanca cephanesini satınalmış ve karşılığında 357.000 sterling ödemiştir.

1956'dan 1960'a kadar Dominik Cumhuriyetine silah satan belli başlı firma Interarms'dir. Hattâ Cummings, eski diktatör Trujillo'nun yakın dostuymuş... En son olarak Saygon'da Güney Vietnam ordusunun sattığı 203.000 savaş aracını satın almıştır.

Görünüşte, ,irgin, zeki ve eli çabuk bir işadamı olan Samuel Cummings'in arkasında iri yarı bir dayısı var: bu dayının adı da CIA'dir. 1956'da CIA Interarms firmasına 100.000 dolar yatırmıştır. «Interarms», CIA için çok işe yarayan bir alettir.

1 — Hiçbir hükümet, bundan daha ucuz ve verimli bir şekilde işleyen silah istihbarat sistemi kuramaz.

2 — Bu yolla Amerikan hükümeti gayriresmi kanallardan silah alabilmektedir.

3 — Interarms, silah alım satımına karşı çıkanlarla, hükümet arasında bir tampon rolünü oynamaktadır.

4 — Her ne kadar Amerikan hükümeti inkar ediyorsa da, CIA Interarms vasıtasıyla gizlice yabancı memleketlerin yapmış olduğu silahları toplıyabilmekte, ve silah teknolojisinde olan biteni rahatça izliyebilmektedir.

5 — Vietnam'daki «Special Forces» ve yeşil bereler gibi askeri güçlerin düşman hatları arkasında çarpışmalarında bu yabancı asıllı silahlar kullanılmakta ve mesela Laos'da veya Tayland'da yakalanan Amerikan uydusu gerillanın elindeki silah Alman ve Çekoslovak asıllı çıkmaktadır

6 — Amerikan hükümeti yabancı memleketlerde yapılmış silahları satınalırken çok çapraşık bir yol kullanmaktadır: Diyelim ki Çekoslovakya 10.000 adet Alman markası tüfek satmak istiyor. Amerikan hükümeti bunu duydu mu, hemen talip olmaz, tarafsız bir memlekette adresi olan bir firmaya bu tüfekleri satın aldırtır. Bu firmalar genellikle, Amerikan hükümetinin üstü örtülü bir temsilcisidir. Resmen satın alınmış olan bu silahlar sonra Avrupanın çeşitli yerlerine gönderilir. Öylesine ki, sonunda eldeki kağıtların, faturaların, konşimentoların çokluğundan, silahların ilk satınalınmış yerini tayin etmiye imkan kalmamıştır. İşte o zaman «Interarms» bu silahları satınalır. Ve Batı Avrupa'da satın alınmış olduğunu gösteren bir lisans ile Amerikaya yollar.

Bu silahlar Amerikaya varır varmaz, bir «müşteri», Interarms'a yanaşır. Interarms'ın patronu Samuel Cummings, bu müşterinin CIA olduğunu pek âlâ bilir... Ve satış ameliyesi tamamlanır.

1950'nin ilk yıllarında Guatemala'da pro-komünist Jacobo Arbenz Guzman hükümeti Sovyetlerden silah almaya karar vermişti. Etekleri tutuşan CIA adamı Cummings'e emir vermiştir. Ve «Interarms» Guatemala hükümetine Amerikan hükümetinden tanesini 50 cent'e aldığı ufak silahları 4 dolardan satmıştır. (50 cent, hattâ 4 dolar bir tabanca fiatı için bedava demektir)

Fakat CIA'nın silah alım satımında sağkolunu teşkil eden bu firmanın sattığı silahlar aynızamanda banka soygunları ve büyük baskınlar yapan ünlü gangsterlerin de elinde bulunmuştur. Mesela 1965'de Newyork'da Syracuse'de bir kasayı patlatan Lahti, «Interarms» tarafından gangsterlere satılmıştı. Bu soygunda 416.000 dolar çalınmıştır.

Gene banka soyguncularının kralı diye ün salmış olan Bobby Wilcoxon ile Roger Nussbaum'a «Interarms» bir kaç soygunda kullandıkları Lahti'yi satmıştır.

Samues Cummings'in dünyanın her yanına kol salmış olan «Interarms» firmasının bir telex'i bile yoktur. Alımsatımlar telefon ile de yapılmaz. Muhaberatın %90'ı postkart üzerine çok ustalıklı hazırlanmış şifre şeklinde yazılır ve postalanır

CIA'nın ve Amerikalı ve Kanadalı soyguncu gangsterlerin en yakın dostu olan Samuel Cummings, aynızamanda, İspanya diktatörü Franko, İran şahı ve Latin Amerika'nın en gülü ailelerinden Balesar-Molinalarla da pek sıkı fıkıdır.

Nerede olursa olsun, hangi taşı kaldırırsak kaldıralım, altında en iğrenç suratı ile CIA karşımıza çıkıyor.

S. A.

Gecekonducuların hiç bitmeyen çilesi

Işıl TÜRKBEN

Yıkmayın memur beyler, gavur
— Uy yavrum, nasıl da korktu,
malı değil acıyın...
bayıldı korkusundan, alma gözünü
sevdiğim çocuk bedduası alma!
— Memür bey, karım daha iki gün evvel doğum yaptı, hasta, kalkamaz yataktan, hiç olmazsa iki günlük lük yavrumun hatırı için yıkmayın...
— Yık yık bakalım, yuva yıkanın Allah koymaz yanına!
— Bakmayın kimsenin gözünün yaşına daha çabuk yıkın daha çabuk...

Ve eli baltalı adamlar daha hızlı savurdular baltalarını, daha çabuk indirdiler gecekonduların pencerelerini, ve Örnektepe'de, Oto Sanayi Sitesi'nde, Kulaksız'da yüzlerce insan ayaza, evsizliğe terkedildi.

Ali Yılmaz, Sıvas'ın Kangal köyünden göç eylemişti büyük şehire, nasıl göç etmesindi, «toprak doğurgan değildi oralarda, zar zor dört kişinin karnını doyuran toprak dört can daha gelince doyurmaz olmuştu.» Başka işler tutmak istedi Ali Yılmaz, «İş yoktu ki köy yerinde». Ya Allah dedi sekiz sene evvel bir gün topladı tası tarağı geldi İstanbul'a. Güçlüydü kuvvetliydi her işin üstesinden gelirdi. 7 ay iş aradı, yok, yok. Sonunda canına tak dedi işsizlik, girdi temizlik işlerine. Maaşı da 300 lira...

6 - Ekim - 1969: Örnektepe'de 12 gecekondu yıkıldı.

8 - Ekim - 1969: Örnektepe'liler haklarını almak için vilayete yürüdüler.

12 - Ekim - 1969: Kulaksız-da 10 gecekondu yıkıldı.

14 - Ekim - 1969: Oto sanayi mahallesi yıkım yapanlara karşı direndi.

19 - Ekim - 1969: Oto sanayi mahallesinde çatışma oldu.

Yedi sene yemediler içmediler kendilerine iki gözlü bir gecekondu yaptılar. «Ne kadar çok severdik evlerimizi.»

Ama şimdi oturulacak halde değildi evleri, yıkmışlardı kanunsuz yapılmış diye, «Kanunsuz yapılmışsa kabahat onda mıydı», İş istemiş «yok» demişlerdi, «her şey ateş pahasınaydı 300 lira aylıkla apatman katı alamazdı ya.»

Ali Yılmaz hikayesini anlata dursun, istatistikler şu gerçekleri haykırır Türkiye'de:

Tarım alanında 4 milyon gizli işsiz vardır.

Yakın bir gelecekte kıtlık söz konusudur.

Her sene 100,000 kişi köyden şehre göç eder.

İstanbul'da yarım milyon kişi gecekonduda oturur, bu şehir nüfusunun % 45'idir.

Ve Türkiyede montaj sanayi vardır, emek ucuz, harcanacak insan boldur. Hükümet gerekli tedbir almak yerine, gecekondu yıkmayı daha kolay bulur.

Fato hastaydı. Bir türlü kalkmıyordu başı yastıktan, okudular, üflediler, doktora götürdüler fayda etmedi.

Fato korkmuştu bir kere, kocaman gözlerinde eli baltalı amcaların hayali vardı, vuruyorlar, kırıyorlar, Fato'nun yalvarmalarını dinlemiyorlardı. Sonra bir tanesi Fato'nun bebeğini fırlatıp atmıştı. Şimdi bebeği, evleri gibi kırık dökük çamur deryasında duruyordu. Ve Fato'nun başı yastıktan kalkmıyordu.

Anayasanın 35 ci maddesi «Devlet ailenin, ananın ve çocuğun korunması için gerekli tetbiri alır» der. Der ama Fato'nun kalkmaz başı yataktan.

Fato'nun yanı başında bekler anası yüreği yanık

«Yuva yıkanın yuvası da yıkılır bir gün,

«Sorarlar yıkılan evlerin hesabını»
diye bir türkü yakar...

Katmerli Kârla Doymayan Sinema Ağaları Zam istedi!

Ahmet SONER

— SİNEMA AĞALARININ BİR AFİŞİ —
— İthalatçı ve salon sahibi olarak halkı katmerli sömürüyorlar —

İstanbul'daki sinema ağaları, belediyenin gözünü korkutmak ve istedikleri zammı elde etmek amacıyla, geçtiğimiz hafta başında, sahibi oldukları 28 salonu seyirciye kapadılar. Gazetelere verdikleri yarımşar sayfa ilanlar ve sinema vitrinlerine koydukları «istatistiki malumat» pankartlarıyla «Sayın İstanbullulara zaruri bir açıklama» yaparak belediyenin kendilerine yaptığı zulmü anlattılar. Bu mazlumlar sapık ideolojileriyle gerçekleri iyice çarpıtarak seyircilerin merhametine sunarken, yaptıkları demagoji ile onları galeyana getirip belediye üstünde baskı kurabileceklerini sandılar. Oysa bugünkü duruma nasıl ve nerden gelindiğine bakacak olursak sorun açık - seçik çıkacaktır ortaya.

DÜN

1948 yılında çıkarılan bir kanunla belediye, bilet satışından alınan vergileri, Türk sinemasını teşvik niyetiyle yerli filimler lehine yeniden düzenliyor. Böylece yerli filim sayısı her yıl büyük bir hızla artıyor. 1948'de 16 iken 1968'de 14 katına fırlıyor filim sayısı. Oysa sinema sayısındaki artış ancak 4,5 katına çıkabilmiş bu arada. Yabancı filimlerden alınan vergi, yerli filimlerden alınan vergiden % 20 daha fazla olduğu halde, yabancı filim sayısı da yıldan yıla çoğalıyor. Kültür emperyalizminin bu ürünleri ancak büyük şehirlerde seyirci bulup beyin yıkama görevini yerine getiriyorlar. 1959 yılında sinema ağaları belediyeden, bilet fiyatının 425 kuruş olmasını isteyip sonunda 3 liraya «sulh» oluyorlar. Büyük sermayeli işletme şirketleri kuruluyor, lüks sinemalar yapılıyor böylece.

BUGÜN

Daha fazla kazanç sağlamak amacıyla bilet fiyatlarının 5 liraya çıkarılması isteniyor. Oysa son yıllırda karaborsacılık yapan, yaptıran yine bu sinema ağalarıdır. «Seyircinin beynini yıkadık artık, filimlerin tiryakisi oldular» düşüncesiyle her istediklerini koparabileceklerini samyorlar. «Amerika'da sinemalar 50 lira» diyorlar. Fiyatların yüksek olduğu dokuz ülke daha sıralayıp işin içinden çıkıyorlar. Adam başına düşen milli gelirden niye hiç söz edilmiyor? Niye edilsin, «refah devleti» değil mi Türkiye? «Son on yıl içinde sinema bilet fiyatlarında hiç artış olmamış da, ekmek fiyatlarında % 90 artış olmuş.» Böyle diyorlar. Demek ki sinema bileti, ekmeğin arasına konup katık edilecek bir nimet olmuş da bizim haberimiz yokmuş.

Belediye % 40, filmi dışardan getirten şirket % 25 alınca, sinema sahibine % 35'cik kalıyormuş. Sinema sahibi ile ithalatçıyı ayrı göstermiye uğraşıyorlar. Oysa bu işler hep aynı kişilerin elindedir. Sinema salonu sahibi, dışardan filim getirtmek zorundadır; dışardan filim getirten de birkaç salonun sahibi olmak zorundadır. Fitaş şirketi böyledir, Başaranlar - Konak böyledir... Demek ki % 60 kazanıyorlar doğrudan - doğruya. «Film ithalat ve işletmecileri cemiyeti», «İstanbul sinema ve tiyatro işverenler sendikası» diye ayrı - ayrı adları olsa da göstermelik birer kuruluş olmaktan öteye gidemiyorlar.

YARIN

Seyirciye ne verilmektedir ki karşılığında para isteniyor? Filimler seyirciyi suç işlemeye teşvik etmektedir düpedüz: «Çeşitli soygun usulleri», «Nasıl adam öldürülür», «Irza geçmenin metodları» gibi derslerin karşılığını para olarak istemektedir sinema ağaları.

Belediyeye % 20 verip % 80 kazanan yerli filim mekanizması boykota katılmamış, işin sonucuna göre davranmayı yeğlemiştir. Boykottan yararlanıp yabancı filim seyircisini de kazanmak istemektedir bu arada.

Belediyenin bu olay üstüne vereceği karar çok önemlidir. Fırsattan yararlanıp sinema ağalarının ruhsatlarını ellerinden çekip alabilirse durumu kurtarabilir. Hemen ardından yeni bir kanuna gidilerek yerli filim gösteren sinemaların da vergisi %40 yapılabilirse sinema cephesindeki bu kargaşalık düzene girer. Yoksa daha sonraki olaylara engel olunamaz.

Mevcut düzenin gülünçlüğüne iyi bir örnektir bu olay. Eğer önlenmesi düşünülmüyorsa, «Astığı astık, kestiği kestik» tir özel teşebbüsün, bundan böyle fırınları kapatıp ekmek yapımına son verebilecektir demek ki.

NE YAPMALI?

İstanbul seyircisi, belediyenin kararı ne olursa olsun, sinemaları boykot etmelidir. Sinema ağalığını sinema kulüplerine üye olmakla karşılayabilir. Bilinçli seyirciler böyle oluşacaktır.

— YIKIN! YIKIN! YIKIN! —
— İşte gecekonducuların duymaktan korktukları emir. —

Topkapı Müzesi de tehlikede !

İlgililerin kulakları çınlasın.

Olay, 1 Ekim 1969 Çarşamba günü Topkapı Sarayı Müzesinde cereyan etmiştir.

Saat 17... Ziyaretler sona ermiş, diğer salonlar gibi, dünyanın en nadide, en paha biçilmez tarihi mücevherat hazinesinin kapıları kapatılarak itina ile mühürlenmiştir.

İzmir'deki müze soygunundan sonra takviye edilen polis kadrosu ve uyarılmış personel pür dikkat çalışmaktadır artık. Fakat aksiliğe bakın ki, hazine dairesindeki balkonda bir adam unutulmuştur. Kilitli ve mühürlü kapılar ardında kalan adamın feryatları ancak bir saat sonra gece görevlileri tarafından duyulabilmiş ve adam mahsur kaldığı yerden çıkartılmıştır.

Kimdir bu adam?

Aslında kimliğinin hiç önemi yok. Sıfatı önemli...

Bu adam, Topkapı Sarayı'ndaki tarihi Mecidiye Köşkü'nü tadil edip kuşa çevirerek burada bir «cafe restaurant» açmış bulunan ünlü lokantacı Konyalının «Coca Cola» Satış Şubesi'nde çalışan bir garsondur. Onun gibi daha bilmem kaç tanesi ziyaret saatlerinde lastik tekerlekli özel arabalarıyla hazinenin içinden geçerek bu balkondaki satış depolarına Coca Cola taşımaktadır. Bu adamcağız da, akşam üstü şişeleri istif ederken saatin farkına varmamış, içeride kalmış, üstüne kilit ve mühür vurulmuştur.

Ertesi sabah müze yöneticilerinde bir telaş:

— Yahu, adam ya kötü niyetli olsaydı?

— Ya balkondan ip sarkıtarak allah ne verdiyse indirip Sarayburnu'ndan denize açılsaydı? Ne yapardık?

Gelsin o akşam kapanışta imzası bulunanlar... Hepsine bağırıp birer de yazılı ihtar verildi mi, akan sular durur.

Amir avaz avaz bağırır:

— **Nasıl görmediniz Konyalı'nın adamını?**

Bütün başlar öndedir. Bir lokma ekmeğe hizmet gören zavallı personel tevekkül içinde susmaktadır. Ne diyebilirler ki?

Oysa asıl amirlere sormak gerekir:

Tarihi binaların içinde ticarethane açtırılır mı, hele hazine dairesinin içine kadar ticaret sokturulur mu?

ANT okurları hatırlayacaklardır. Topkapı Müzesi Müdürü Hayrullah Örs'ün, İzmir Arkeoloji Müzesi soygunu ile ilgili olarak ileride kendini temize çıkarmak üzere verdiği demece karşılık, Topkapı Sarayı gibi maddi ve manevi değeri yüksek olan bir yere sırf çıkar hesaplarıyla bir lokanta açtırılmasının ileride herhangi bir müze soygunu için mükemmel bir köprübaşı olabileceğini yazmıştık. Gözlerini maddiyat bürümüş olanların hiç ka'le almadıkları bu uyarmalarımızın ne kadar yerinde olduğu bu olayla anlaşılmış olmalıdır.

Daima yükü üzerlerinden atmaya alışmış olan yöneticiler, son olay karşısında kendi durumlarını kurtarmak için mevkilerini silah olarak kullanmış, bütün suçu, ekmeklerinden korktukları için ağızlarını açamayan memur sınıfının üzerine yüklemişlerdir.

Tekrar ediyoruz, bu tedbirsizliklerin ve ileride vukuu muhtemel soygunların tek sorumlusu, Topkapı Sarayının Sevenler Cemiyeti adı altında bir sömürü cemiyeti kurduran Topkapı Müzesi Müdürü Hayrullah Örs ve onun bu keyfi tutumuna göz yuman Milli Eğitim Bakanlığı ile Eski Eserler ve Müzeler Müdürlüğü'dür.

ant yayınları sunar

Kemalist devrim yada sırmalının iyi niyeti!

CEMAL Reşit Eyüboğlu ve Doğan Avcıoğlu'nun bir süreden beri hazırlıklarını yaptığı haftalık DEVRİM Gazetesi, geçen haftadan itibaren yayın hayatına atılmıştır. Devrim'e yayın hayatında başarılar dileriz.

DEVRİM'i yayınlayanlar, tıpkı YÖN'ün çıkışında olduğu gibi görüşlerini bir bildiri ile kamuoyuna açıklamışlardır. YÖN bildirisi yüzelli imza ile yayınlandığı ve daha sonra buna yüzlerce imza katıldığı halde, Devrim yöneticileri bu defa imzasız bir bildiri yayınlamayı tercih etmişlerdir.

«Kemalist Devrim» hareketini esas alan bildiri, Türkiye'nin sosyo - ekonomik bir panoramasını çizdikten sonra bu koşullar altında bağımsızlığın hayli biçimsel kaldığını belirterek, «Gençliğin istemlerinin başına 'tek bağımsız Türkiye' dileğini alması, bu durumda, Atatürk geleneğine uygun yerinde bir tepkidir. Cumhuriyet, iç politikasında da, dış polisikasında da Kemalist yoldan uzaklaştırılmıştır. Türkiye'mizin sürüklenmekte olduğu tarihi varlığını yitirme tehlikesinden, tek kurtuluş gerçeği olarak bir ulusal ordu özlemi fışkırmıştır» demektedir.

Mustafa Kemal ve süngü resimleriyle renklendirilmiş bulunan bildiride daha sonra Mustafa Kemal tarafından başlatılan Kemalist Devrim'in yarıda kaldığı belirtilerek «Bugünün Kemalistlerine düşen görev, antikemalist gidişe son vererek Kemalist devrimi sürdürmek, alt yapı devrimleriyle temele indirmek ve Türkiyemizi kısa sürede çağdaş uygarlığa ve Atatürk'ün tüm hayatına yön vermiş bulunan tam bağımsızlık amacına ulaştırmaktır» denilmekte, bugün sandık demokrasisinin ve ondan çıkan Tutucu Güçler Koalisyonu'nun Kemalist devrimi tamamlamaya imkan vermediği ileri sürülerek «Kemalistlerin Tarihi Ödevi» şöyle açıklanmaktadır:

«Atatürk'ün liberal olmayan tek parti rejimi, feodalite artıklarını ön plana geçiren ve yabancı hegemonyasını geri getiren bugünkü liberal görünüşlü çok partili rejimden daha demokratiktir.

«Bugün ancak, hayatını alın teriyle kazanan büyük kitlenin bilinçli ve örgütlü desteğine ve itici gücüne dayanmayı şart sayan devrimci bir parti, tutucu güçler koalisyonunun kitle üzerinde kurduğu ekonomik, politik ve ideolojik hegemonyayı yıkarak ve köklü dönüşümleri başararak yarıda kalan Kemalist devrimi hedeflerine ulaştırabilir, tam bağımsız, uygar ve gerçekten demokratik Türkiye'yi kurabilir.

«'Halka rağmen, halk için' değil, 'halka beraber halk için devrim', gerçek devrimcinin parolasıdır.»

Bildiri'den anlaşıldığına göre, Devrim yöneticileri, «Halka rağmen halk için» sloganını reddetmekle beraber, «halk tarafından halk için» sloganını da benimsememekte, «Kemalist»lerin, yani küçük burjuvazinin öncülüğünde halkla beraber halk için bir devrim önerisinde bulunmaktadırlar. Küçük burjuvazinin öncülüğünde yapılan devrimlerin emekçiler açısından nasıl iflasa sürüklendiği bilindiğinden, bu önerinin Türkiye için geçerliliği herhalde çok tartışma götürür.

Devrim'in çıkışında dikkati çeken bir yan da, YÖN'ün kurucularından Prof. Mümtaz Soysal'ın, Devrim kurucuları arasında yeralmamış olmasıdır. Prof. Soysal'ın, Devrim Gazetesi'nin çıkışı sırasında seçimlerle ilgili olarak Milliyet'e yazmış bulunduğu makale hayli ilgi çekicidir. Makalenin «Sol» ile ilgili bölümünden bazı parçaları sütunlarımıza alıyoruz:

«TİP'teki yüzde 0,33'lük oy kaybıyla hayal kırıklığına uğrayanların yada tam tersine bu durumu şimdiye kadarki iddiaları için yeterli bir kanıt sayanların böyle ivedi yargılar yüzünden sürüklenebilecekleri en büyük tehlike, örgütsüzlük yada partisizlik çölüdür. Hemen belirtmek gerekir ki, bu tehlikenin, aslında seçimcilikle yada diktacılıkla bir ilişkisi de yok. Gerçeklerin halka anlatılmazlığında boğulmayı reddedenler ve bu yolu sonuna kadar denemeğe yatkın olanlar kadar, o yolun çıkmazlığına inanan ve aynı sabrı gösteremiyenler de parti ve örgüt sorunu üzerinde düşünmek zorundadırlar; sürekli bir çalışmayla Türkiye'nin gerçeklerine uygun bir program geliştiren, emeğiyle geçinenlerin uyanık kesimlerini bilinçlendirip onların içinden yönetici kadrolar yetiştirmeğe uğraşan terminoloji şehvetine kapılmışların kısır gevezeliklerini ya da oportünizm peşinde koşanların sapmalarını kendi yapısında önleyebilen iç denetleme mekanizmalarını tam anlamıyla işletebilen sorumlularını sürekli bir sınavla eleştiriden geçirebilen ve nihayet, bütün bunları halkın gözü önünde yapıp yine halkın gözü önünde adamlarıyla tutumlarıyla somutlaşan ama toplumdaki güçler dengesini iyi izlemekten de geri kalmayan bir örgüt... Sosyalistlerin bu bakımdan Türkiye'de şimdiye kadar başarısız olduklarını söylemek ve kanıt olarak da TİP'in son seçimler öncesindeki durumunu göstermek başka şeydir, bu örgütlenme gereğini inkar etmek ve o yolda çaba harcayanları küçümsemek başka şey. Türkiye'deki sosyalistler için, böyle bir çabaya girişmek, ya da, en azından, bu çeşit çabaları desteklemek, seçimlerde oy arttırmanın, yapısal temellere dayanan bir devrimci dönüşüm hazırlamanın, ya da bugünün koşulları içinde ancak «konjonktürel» nedenlerden doğabilecek bir diktacı hareketi halkın da benimseyebileceği gerçek «devrimci» çizgiler içinde tutabilmenin tek yoludur. Bu yapılmadığı sürece, sabırlılar, «sıfır virgüllü» değişmelerle oyalanıp giderler; sabırsızlar da falanca sırmalının iyi niyeti ya da devrimci kitap okuma iptilası üzerine kumar oynarlar.»

Helâya girme âdabı !

Ey oğul! Halâya gideceğin vakit, halâda musluk yoksa eline ibrik al, halâya girmeden «Bismillah» deyip, kapıdan içeri sol ayağın ile gir, kıbleye karşı oturma ve arkanı dahi kıbleye çevirip oturma! Bevline bakma ve orada söz söyleme! Çok eğlenme ki, dışarda bekleyen muhafaza melekleri incinirler. Bir de silinecek taş ve toprak veya buna benzer şeylere silin! Burada fazla eğlenme, ıslık çalma, şarkı söyleme! Eğer su ile taharet edersen, sol elinle yıka! Sol elinle bevl yolunda hiçbir şey kalmamasını temin et buna çok itina eyle! Taharetten sonra bir bez ile silin ki sudan eser kalmasın. Ondan sonra halâdan çıkarken, sağ ayağını dışarıya bas ve «Elhamdü lillâ hillezi ezhebe annimâ yü'zini ve emseke aleyye mâ yenfeuni» de...

BABIÂLİDE SABAH
(21 Ekim 1969)

haftanın karikatürü

Sıkmabaş Şule'ye ne oldu ?

Türkeş ve partisi hakkında tenkitlerde bulunduğum, çeşitli delillerle hakkı söyleyip hakikati ispata kalktığım için bir kısım MHP'li bana satılık kalem diyecekmiş, iktidardan bilmem şu kadar bin lira para aldın, bu yazıları buna mukabil yazıyorsun, diyecekmiş, sen şusun, sen busun diyerek bozuk bir ağızla bir sürü küfür yağdıracakmış. Güneşler gibi parlak olan Hak ve hakikat karşısında benim için bunlar o derece gülünç şeyler ki... Varsın desinler... İnsanları, hele böylesine karakteri bozuk, südü bozuk insanları bu yolda ikna etmek öylesine imkânsız ki... Hakikati bilen ve gören yalnız Cenab-ı Rabbül Âlemin'dir. Herşeyi en iyi bilen O'dur. Kalb huzuru ile O'na sığınmak, O'na davranmak ve yalnız O'na güvenmek ne güzel şey.

ŞULE YÜKSEL ŞENLER
(Bugün - 20.10.1969)

■

Son günlerde sağ basında aşırı solu kıs kıs güldüren bir polemiğe şahit oluyoruz. Aşırı sol ile bazı sağcı yazarlar omuz omuza vermiş, MHP'ye ve bu partinin lideri Sayın Alparslan Türkeş'e saldırıyorlar. MHP, sözde dindarların ve dar görüşlü, cahil olduklarını anlamayacak kadar sığ fikirli olanların hücümlarına maruz kalıyor. Biz şuna inanıyoruz: MHP'ne saldıranlar, bu partiyi gözden düşüremez. Çünkü bunlar hiçbir bakımdan güç değildirler. Görüşlerinin ne derece zayıf olduğunu hem başkaları, hem de kendileri er-geç anlayacaklardır.

REFİK ÖZDEK
(Bugün - 22.10.1969)

■

NOT: Böylece kendi gazetesi tarafından da MHP'ye saldırdığı için takbih edilen mesture Şûle Şenler, bir kaç gündür Bugün'de yazı yazmamakta yada yazdırılmamaktadır. Yukarıdaki resimde, sıkmabaş Şûle, tesettüre riayet etmeden önceki günlerinde annesiyle birlikte plajda görülmektedir.

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare Yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL ● Dizgi ve Tertip: ES - İN MATBAASI ● Baskı: VATAN MATBAASI

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BUTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir ● Tam sayfa yayın ilanları 1500, yarım sayfa 800 Lira'dır ● Küçük yayın ilanları kelimesi 75 Kuruş'tan kabul edilmektedir